

Udskriftsdato: 18. december 2025

BEK nr 745 af 01/07/2008 (Historisk)

Bekendtgørelse om uddannelsen til 2-årigt hf (hf-bekendtgørelsen)

Ministerium: Børne- og Undervisningsministeriet

Journalnummer: Undervisningsmin., j.nr. 096.158.021

Senere ændringer til forskriften

BEK nr 670 af 29/06/2009 - BEK nr 735 af 22/06/2010

Bekendtgørelse om uddannelsen til 2-årigt hf (hf-bekendtgørelsen)

I medfør af § 10, stk. 4, § 14, stk. 3, § 15, stk. 2, § 16, stk. 4, § 17, § 25, § 35, stk. 1, § 36, stk. 3, § 37, stk. 3, § 38, stk. 2, og § 41, stk. 3, i lov om uddannelsen til højere forberedelseksamen (hf-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 445 af 8. maj 2007, samt § 8, stk. 3, § 14, stk. 4, og § 55 i lov nr. 575 af 9. juni 2006 om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. fastsættes følgende:

Kapitel 1

Uddannelsens formål, varighed og omfang

§ 1. Uddannelsen til højere forberedelseksamen tilrettelagt som en 2-årig ungdomsuddannelse er målrettet mod unge med interesse for viden, fordybelse, perspektivering og abstraktion, og som primært sigter mod videregående uddannelse. Uddannelsen udgør en helhed og afsluttes med en eksamen efter national standard.

Stk. 2. Formålet med uddannelsen er at forberede kursisterne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene.

Stk. 3. Kursisterne skal gennem uddannelsens faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at opsøge viden er centrale.

Stk. 4. Uddannelsen skal have et dannelsesperspektiv med vægt på kursisternes udvikling af personlig myndighed. Kursisterne skal derfor lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden: medmennesker, natur og samfund, og til deres egen udvikling. Uddannelsen skal tillige udvikle kursisternes kreative og innovative evner og deres kritiske sans.

Stk. 5. Uddannelsen og skolekulturen som helhed skal forberede kursisterne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og kursets hele dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati. Kursisterne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og globale perspektiv.

§ 2. Det 2-årige hf gennemføres med vægt på såvel det teoretiske som det anvendelsesorienterede. Uddannelsen skal udvikle kursisternes evne til faglig fordybelse og deres forståelse af sammenhæng mellem fagene samt fremme af den enkelte kursists ansvarlighed for egne og fælles resultater. Kursisterne skal opnå analytiske og kritiske færdigheder samt opnå indsigt i naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske sammenhænge. De skal tillige udvikle deres sproglige kompetencer.

§ 3. Den samlede uddannelsestid, jf. § 4, for kursister i det 2-årige hf omfatter mindst 1625 timer á 60 minutter.

Stk. 2. For kursister, der har fået godkendt merit, henholdsvis substitution, efter reglerne herom, kan kurset tilrettelægge individuelle forløb med en uddannelsestid på under 1625 timer.

Stk. 3. Kursets leder kan efter ansøgning tillade, at en kursist, der har fået merit i uddannelsen efter reglerne i meritbekendtgørelsen, og som derfor bliver fritaget fra dele af undervisningen, kan anvende den ledigblevne tid til at gennemføre yderligere valgfag, der kan indgå i hf-uddannelsen, herunder til at hæve niveauet i obligatoriske fag.

§ 4. Uddannelsestiden omfatter den samlede lærerstyrede kursistaktivitet, dvs. den tid, kursisterne deltager i forskellige former for lærerstyret undervisning og øvrige aktiviteter, der er organiseret af kurset til realisering af uddannelsens formål, herunder faglig og metodisk vejledning, jf. § 28, stk. 1.

Stk. 2. Kursisternes forberedelse til undervisningen, det skriftlige arbejde, de officielle prøver til eksamen, vejledning til gennemførelse af uddannelsen, jf. § 28, stk. 2, frivillig undervisning, jf. § 23, studiekredse, jf. § 24, og åbent værksted, jf. § 25, er ikke omfattet af uddannelsestiden.

Kapitel 2

Uddannelsens struktur og indhold

§ 5. En hf-eksamen består af fag på gymnasialt C-, B- og A-niveau, hvor A er det højeste niveau.

Stk. 2. Det 2-årige hf omfatter for alle kursister obligatoriske fag, jf. § 6, obligatoriske faggrupper, jf. § 7, og valgfag, jf. §§ 8 og 9. Hertil kommer en større skriftlig opgave, jf. § 16, projektperioder inkl. et eksamensprojekt, jf. § 17, et introduktionskursus, jf. § 18, og skemalagt værkstedsundervisning, jf. § 19.

Stk. 3. Kurset skal tilbyde kursisterne frivillig undervisning, jf. § 23, vejledning, jf. § 28, stk. 1 og 2, og kan tilbyde en række øvrige aktiviteter, jf. §§ 20-22, §§ 24 og 25.

Obligatoriske fag

§ 6. Uddannelsestiden omfatter:

- 1) Dansk A: 240 timer.
- 2) Engelsk B: 210 timer.
- 3) Matematik C: 125 timer.
- 4) Idræt C: 75 timer.
- 5) Praktisk/musisk fag C: 75 timer.

Stk. 2. Der afsættes 75 timer til øvrige fag på C-niveau, 125 timer til løft fra C til B-niveau og 125 timer til løft fra B- til A-niveau.

Stk. 3. Undervisningen i dansk og engelsk placeres i 1. og 2. hf. Kursets leder træffer beslutning om fordeling af timerne mellem de to år.

Stk. 4. Undervisningen i matematik, idræt og det praktisk/musiske fag kan efter kursets leders beslutning placeres i 1. eller 2. hf, dog således at der på det enkelte hf-kursus altid udbydes matematik C i mindst en klasse i 1. hf.

Stk. 5. Kursisterne skal ved optagelsen tilkendegive ønske om et af følgende praktisk/musiske fag: Billedkunst, dans, design, dramatik, mediefag og musik, jf. § 33.

Obligatoriske faggrupper

§ 7. Uddannelsestiden omfatter:

- 1) En naturvidenskabelig faggruppe, der omfatter biologi C, geografi C og kemi C, med tilsammen 225 timer.
- 2) En kultur-og samfundsfaggruppe, der omfatter historie B, samfundsfag C og religion C, med tilsammen 300 timer.

Stk. 2. Undervisningen i den naturvidenskabelige faggruppe afsluttes i 1. hf, mens undervisningen i kultur- og samfundsfaggruppen placeres i 1. og 2. hf. Kursets leder træffer beslutning om fordeling af timerne mellem de to år.

Stk. 3. Kursets leder beslutter, hvordan den uddannelsestid, faggrupperne er tildelt, fordeles mellem de enkelte fag, så faggruppernes særfaglige mål tilgodeses bedst muligt.

Valgfag

§ 8. Som valgfag kan kurset udbyde praktisk/musiske fag fra denne bekendtgørelse, fag fra bekendtgørelsen om valgfag fælles for de gymnasiale uddannelser og fag fra andre gymnasiale uddannelser, jf. hf-enkeltfagsbekendtgørelsen, stx-bekendtgørelsen, hhx-bekendtgørelsen og htx-bekendtgørelsen, jf. dog § 9.

Stk. 2. Kurset oplyser samtidig med, at et valgfag udbydes, efter hvilken bekendtgørelse faget planlægges læst, såfremt det planlægges læst efter stx-bekendtgørelsen, hhx-bekendtgørelsen eller htx-bekendtgørelsen. Undervisningen sker efter reglerne for det pågældende fag.

Stk. 3. Når kursisterne vælger valgfag, skal de kunne vælge mellem de valgfag, der blev udbudt, da kursisterne søgte optagelse på kurset.

Stk. 4. Kurset kan udbyde andre valgfag end nævnt i stk. 1, jf. § 34, stk. 2.

Stk. 5. Kurset kan beslutte at udbyde et antal valgfag i en gruppe (fagpakke) med et overordnet emne.

Stk. 6. Kursisterne skal ved optagelsen på kurset tilkendegive ønske om valg af en udbudt fagpakke henholdsvis valg af valgfag, såfremt kurset udbyder valgfag på 1. hf.

§ 9. Kun ét af følgende fag kan indgå som valgfag:

- 1) datalogi C,
- 2) informationsteknologi C,
- 3) informationsteknologi B,
- 4) it B,
- 5) it A,
- 6) kommunikation/it C,
- 7) kommunikation/it A, og
- 8) programmering C.

Stk. 2. En kursist kan hverken vælge idéhistorie B eller kulturforståelse C eller B som valgfag.

§ 10. Det praktisk/musiske fag, jf. § 6, stk. 5, kan indgå i en fagpakke, jf. § 8, stk. 5.

Stk. 2. Kurset kan beslutte, at ét valgfag, fx 2. fremmedsprog, skal vælges af alle kursister.

§ 11. Kursets leder kan efter ansøgning tillade, at en kursist i uddannelsestiden følger undervisningen i et valgfag, der kan indgå i hf-uddannelsen, på en anden institution.

Stk. 2. Ved institutioner med både stx og hf kan kursets leder efter ansøgning i særlige tilfælde tillade, at en kursist, der ønsker et valgfag, der indgår som specifikt adgangskrav på en videregående uddannelse, i uddannelsestiden følger undervisningen på institutionen i et obligatorisk fag eller studieretningsfag i stx. Det forudsætter dog, at det pågældende fag eller niveau ikke oprettes som valgfag på institutionen, eller at skematekniske forhold hindrer, at kursisten kan blive optaget på et ønsket valghold. I sådanne tilfælde skal kursisten følge den plan, der er lagt for undervisningen i faget.

Stk. 3. Et valgfag, der tages på en anden gymnasial uddannelse, afsluttes altid med prøve.

Stk. 4. En kursist kan ikke som valgfag modtage undervisning i et fag på samme eller på lavere niveau, end det niveau der indgår i den obligatoriske undervisning.

§ 12. For den enkelte kursist skal uddannelsestiden i valgfag i alt udgøre mindst 250 timer og omfatte 2-4 valgfag på C-, B- eller A-niveau. Mindstekravet er 2 fag på B-niveau *eller* 1 fag på B-niveau og 2 fag på C-niveau *eller* 1 fag på A-niveau og 1 fag på C-niveau. Hvis A-niveauet er engelsk, kræves der dog mindst 2 fag på C-niveau *eller* 1 fag på B-niveau.

Stk. 2. Den enkelte kursist kan efter godkendelse af kursets leder følge undervisningen i ekstra valgfag.

§ 13. Den enkelte kursist skal have fulgt eller følge undervisningen på det nærmest underliggende niveau, før vedkommende kan påbegynde undervisningen på et højere niveau i faget.

Stk. 2. Kursets leder kan fravige stk. 1, hvor kursistens reelle faglige kvalifikationer skønnes at være tilstrækkelige.

§ 14. Valg af biologi A, fysik A og kemi A er betinget af, at kursisten følger undervisning i matematik B eller har faglige forudsætninger svarende til matematik B.

Stk. 2. Valg af tysk eller fransk som fortsættersprog er betinget af, at kursisten har fulgt folkeskolens prøveforberedende undervisning i faget i 2-4 år eller på anden måde har opnået tilsvarende kvalifikationer.

Stk. 3. Kursets leder kan fravige stk. 1 og 2, hvor kursistens reelle faglige kvalifikationer skønnes at være tilstrækkelige.

Sammenlægning af valghold

§ 15. Hvis kursets leder beslutter at sammenlægge 2 eksisterende valghold til ét hold, skal sammenlægningen varsles over for de berørte kursister og lærere i så god tid, at der er mulighed for at tilvejebringe en tilstrækkelig overensstemmelse mellem holdenes faglige indhold og opfyldelse af de faglige mål og til at gennemføre en fornyet planlægning af undervisningen på det sammenlagte hold.

Større skriftlig opgave

§ 16. I 3. eller 4. semester udarbejder kursisterne individuelt en større skriftlig opgave, jf. bilag 4. Opgaven indgår i uddannelsestiden med 25 timer.

Projektperioder

§ 17. I uddannelsestiden indgår projektperioder med tilsammen ca. 50 timer. Heraf afsættes i 4. semester ca. 25 timer, hvor kursisterne individuelt eller i grupper udarbejder et eksamensprojekt, jf. bilag 2.

Øvrige undervisningsaktiviteter i uddannelsestiden

§ 18. Som en del af fagenes og faggruppernes uddannelsestid tilrettelægges for hver klasse et *introduktionskursus* som en koordineret introduktionsperiode med en samlet varighed af ca. 4 uger, jf. bilag 3.

Stk. 2. Introduktionskurset organiseres og planlægges koordineret mellem klassens lærere inden for den faglige/flerfaglige undervisning og i værkstedsundervisningen.

Stk. 3. Kursets leder beslutter, hvordan uddannelsestiden til introduktionskurset fordeles på fag og faggrupper.

§ 19. I hele forløbet skemalægges 50 timer til *værkstedsundervisning*, der knyttes til den enkelte klasse, jf. bilag 6.

§ 20. Dele af uddannelsestiden kan efter kursets leders beslutning organiseres og tilrettelægges som *ekskursioner* mv.

Stk. 2. Alle ekskursioner skal godkendes af kursets leder og skal indgå i opfyldelsen af de faglige mål i samme omfang som den undervisning, de træder i stedet for.

§ 21. Kursets leder kan beslutte, at der som led i undervisningen afholdes *fællesarrangementer* og *temadage* og kan give mulighed for *praktikophold*.

Stk. 2. Fællesarrangementer, der skal omfatte mere end én klasse eller ét hold, kan ske på tværs af årgange og arrangeres under friere former end den sædvanlige undervisning.

Stk. 3. Temadage kan anvendes til aktiviteter på tværs af årgange, klassetrin og hold og skal have en sådan karakter, at der kan arbejdes fagligt og pædagogisk relevant på gymnasialt niveau.

Stk. 4. Praktik er ophold på en virksomhed, en institution eller lignende for én eller flere kursister. Praktik kan indgå i et undervisningsforløb i alle fag, deres samspil eller i forbindelse med de skriftlige projekter.

Stk. 5. Alle fællesarrangementer, temadage og praktikophold skal godkendes af kursets leder og indgå i opfyldelsen af uddannelsens mål.

§ 22. Dele af uddannelsen kan gennemføres ved en udenlandsk uddannelsesinstitution for kursister, der har tilmeldt sig en særlig ordning, hvor dette på forhånd er planlagt.

Aktiviteter uden for uddannelsestiden

§ 23. Kurset skal tilbyde kursisterne *frivillig undervisning*. Kursets leder beslutter, i hvilke fag og emner undervisningen udbydes. Undervisningen, der kan tilbydes kursister på tværs af årgange, klasser og hold, kan ikke omfatte prøverelateret faglig undervisning. Undervisningen er gratis for kursisterne.

Stk. 2. Deltagelse i frivillig undervisning kan ikke gøres til en betingelse for den enkelte kursists muligheder for valg af fag eller andre aktiviteter, der udbydes af kurset som en del af uddannelsen.

§ 24. Kurset kan tilbyde kursisterne *studiekredse*. Studiekredse kan tilbydes grupper af kursister på tværs af årgange, klasser og hold. Studiekredse kan ikke omfatte prøverelateret faglig undervisning. Deltagelse er frivillig og gratis for kursisterne.

Stk. 2. Deltagelse i frivillige studiekredse kan ikke gøres til en betingelse for den enkelte kursists mulighed for valg af fag eller andre aktiviteter, der udbydes af kurset som en del af uddannelsen.

§ 25. Kursets leder kan tilbyde kursisterne mulighed for at anvende kursets faciliteter som *åbent værksted*, lektiecafé eller lignende for derved at styrke studiemiljøet og grundlaget for, at alle kursister opnår et godt fagligt udbytte.

Læreplaner

§ 26. Målene for og indholdet af undervisningen fremgår af de respektive læreplaner, jf. bilag 2-18, samt § 8, stk. 1 og 2.

§ 27. Undervisningssproget er dansk, medmindre undervisningen foregår ved en udenlandsk institution, jf. § 22. Undervisningsministeriet kan i andre tilfælde godkende, at undervisningssproget er engelsk, tysk eller fransk.

Stk. 2. I undervisningen anvendes en fælles grammatisk terminologi. Fremmedsprogede tekster kan benyttes ved undervisningen i alle fag og i deres samspil.

Stk. 3. Undervisningen skal løbende omfatte træning i studiemetodik.

Kapitel 3

Vejledning

§ 28. Kursets leder skal sikre, at der gives faglig og metodisk vejledning i de enkelte fag og i faggrupper mv. som en del af uddannelsestiden.

Stk. 2. Kursets leder skal sikre, at der ud over den i stk. 1 nævnte vejledning uden for uddannelsestiden tilbydes kursisterne individuel og kollektiv rådgivning og vejledning til gennemførelse af uddannelsen, jf. bekendtgørelse om vejledning om gennemførelse af uddannelser på Undervisningsministeriets område.

Stk. 3. Den uddannelses- og erhvervsvejledning, som kursisterne i henhold til bekendtgørelse om valg af uddannelse og erhverv skal tilbydes, ligger uden for uddannelsestiden.

Stk. 4. Kursets leder træffer nærmere beslutning om organiseringen og tilrettelæggelsen af vejledningen i henhold til stk. 2. Kursisterne har pligt til at deltage i den vejledning, der gives efter stk. 1-3.

§ 29. Kursets leder udpeger blandt klassens lærere et antal tutorer, der hver skal følge og rådgive normalt 6-8 kursister gennem hele deres undervisningsforløb, jf. bilag 5.

Kapitel 4

Uddannelsens styring

Klasser og hold

§ 30. Kurset fastlægger rammerne for oprettelse af klasser og hold, jf. dog § 35.

Stk. 2. Kursets leder træffer beslutning om fordeling af kursisterne på de enkelte klasser og hold. Ved fordelingen af kursisterne i klasser skal kursets leder i videst muligt omfang tage hensyn til kursisternes forhåndstilkendegivelser om valg af praktisk/musisk fag, jf. § 6, stk. 5, og valgfag, jf. §§ 8 og 9.

§ 31. Kursets leder træffer beslutning om, at undervisningen af praktiske eller pædagogiske grunde i visse tilfælde kan organiseres i hold inden for den enkelte klasse og på tværs af årgange og klasser, og træffer beslutning om kursisternes fordeling på holdene.

§ 32. Kursets leder kan godkende, at enkeltfagskursister og elever fra en anden gymnasial uddannelse, der har valgt et fag i hf-uddannelsen, optages i en eksisterende klasse eller på et eksisterende hold.

Udbud og oprettelse af fag

§ 33. Kurset skal udbyde to eller flere af de i § 6, stk. 5, nævnte praktisk/musiske fag.

§ 34. Kurset skal i samarbejde med de andre kurser i det forpligtende samarbejde, som kurset deltager i, sikre, at der inden for det geografiske område, som samarbejdet dækker, udbydes et bredt udbud af valgfag, der dækker de tre hovedområder humaniora, naturvidenskab og samfundsvidenskab.

Stk. 2. Kurset kan udbyde andre valgfag, jf. § 8, stk. 4, efter Undervisningsministeriets godkendelse af mål, indhold, niveau og prøvekrav.

Stk. 3. Kursets udbud af fag, herunder praktisk/musiske fag, jf. § 6, stk. 5, fagpakker og valgfag skal offentliggøres senest den 1. december forud for fristen for ansøgning om optagelse. Udmeldingen sker på kursets hjemmeside og eventuelt på et orienteringsmøde for kommende 1. hf-kursister.

§ 35. Udbudte valghold oprettes, når der på kurser med mere end 400 kursister/elever har meldt sig mindst 10 kursister/elever til faget, og når der på kurser med højst 400 kursister/elever er mindst 7 tilmeldte. Ved skoler med både alment gymnasium og hf opgøres det samlede elevtal i de to uddannelser, når det drejer sig om fag, der kan vælges af både gymnasieelever og hf-kursister. For fag, der kun kan vælges af hf-kursister, regnes ud fra det samlede antal hf-kursister.

Stk. 2. Kursets leder træffer beslutning om oprettelsen af konkrete valgfag. Beslutningen kan indebære, at ikke alle kursisters ønsker bliver tilgodeset. Lederen skal dog sikre, at alle kursister kan opfylde kravene til uddannelsen, jf. § 12.

Kursusår og ferie

§ 36. Kurset træffer beslutning om kursusårets start.

Stk. 2. Undervisningsministeriet fastsætter det seneste tidspunkt for afslutningen af undervisningen for hvert klassetrin ved offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse.

Stk. 3. Kurset træffer beslutning om antallet af skoledage og om placering af ferie- og fridage.

Kapitel 5

Undervisningens planlægning og gennemførelse

§ 37. Undervisningen planlægges og gennemføres, så målene for både uddannelsen som helhed og for de enkelte fag og faggrupper opfyldes.

§ 38. Undervisningen skal tilrettelægges under hensyntagen til kursisternes forskellige evner og forudsætninger.

§ 39. Kursetsleder kan beslutte, atundervisningen i et fag, i faggrupper samt introduktionskursus, værkstedsundervisning og projektperioder i en klasse og på et hold kan varetages af flere lærere.

Stk. 2. Når undervisningen varetages af flere lærere, skal lederen fastlægge en ansvarsfordeling for den samlede undervisning, evaluering og prøve(r).

§ 40. Kursets leder sammensætter et lærerteam for hver klasse. Desuden kan lederen sammensætte lærerteam efter andre kriterier. Et lærerteam kan efter behov fungere i kortere eller længere tid.

Stk. 2. Lederen beslutter, hvilke opgaver der tillægges det enkelte lærerteam med hensyn til undervisningsplanlægning, gennemførelse, evaluering og udvikling.

§ 41. Kursets leder fastlægger efter drøftelse med den enkelte classes lærerteam en overordnet kortfattet og overskuelig plan (studieplanen) for undervisningen. Studieplanen skal sikre sammenhæng og kontinuitet i den enkelte kursists uddannelse, og studieplanen er udgangspunktet for lærerteamets fælles planlægning.

Stk. 2. Studieplanen skal angive en klar ansvarsfordeling mellem klassens lærere og sikre sammenhæng mellem enkeltfaglige og flerfaglige undervisningsforløb.

§ 42. Studieplanen skal omfatte alle klassens fag og faggrupper og deres samspil for derigennem at sikre progression og variation i brugen af forskellige arbejdsformer, herunder skriftligt arbejde, virtuelle forløb, projektarbejde og ekskursioner.

§ 43. Studieplanen justeres løbende og skal formidles på kursets hjemmeside i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v.

§ 44. Kursets leder skal sikre, at der er entydige mål for kursisternes faglige, almene og personlige kompetencer som forudsætning for faglig fordybelse, studiekompetence og personlig udvikling, jf. uddannelsens formål i kapitel 1.

Stk. 2. Ud over de særfaglige mål skal lederen sikre kursisternes

- 1) mundtlige og skriftlige udtryksfærdighed og formidlingsevne,
- 2) grundlæggende it-kompetencer, herunder sikring af, at kursisterne behersker it-baserede kommunikationsfora, og
- 3) bevidsthed om og evne til at kunne håndtere egne læreprocesser og beherskelse af forskellige arbejdsformer.

Stk. 3. Kursets leder skal sikre, at det skriftlige arbejde i fagenes samspil og i de enkelte fag, herunder fag med forhåndstildelt tid til skriftligt arbejde, jf. § 56, indgår med denne forhåndstildelte kursisttid i en forpligtende fælles plan for det skriftlige arbejde med henblik på realisering af såvel de fagspecifikke mål som målene anført i stk. 1 og 2.

Stk. 4. Kursets leder skal sikre, at kursisternes arbejdsbyrde fordeles jævnt over hele uddannelsesforløbet.

§ 45. Uden for projektperioderne, jf. § 17, kan enkeltfaglige og flerfaglige projektperioder inden for de enkelte fag og faggrupper eller på tværs af fag og faggrupper tilrettelægges i kortere sammenhængende forløb eller indbygges i skemaet og løbe over en længere periode.

Stk. 2. I 2. hf suspenderes den skemalagte undervisning i den uge, hvor kursisterne udarbejder den større skriftlige opgave, jf. § 16.

§ 46. Når undervisningen starter i et nyt fag eller på et nyt niveau, skal kursisterne have forelagt en plan for undervisningen eller medvirke ved udarbejdelsen af en sådan. For de senere faser planlægger kursister og lærere i fællesskab arbejdet.

§ 47. Kursets leder skal sikre, at der sker en koordinering af undervisningen og det skriftlige arbejde. Koordineringen skal gøre det muligt at kombinere samtidige undervisningsforløb til forskellige niveauer i samme fag i overensstemmelse med fagets mål og faglige indholds krav.

§ 48. Indtil 20 pct. af uddannelsestiden kan foregå som undervisning, der ikke forudsætter samtidig tilstedeværelse af lærer og kursist (virtuel undervisning).

§ 49. Kursets leder beslutter, at højst 7 pct. af kursisternes samlede uddannelsestid anvendes til interne evalueringer, interne fællesarrangementer eller andre tværgående undervisningsaktiviteter i overensstemmelse med uddannelsens mål.

Stk. 2. Kursets leder beslutter under hensyntagen til uddannelsens mål, hvordan den afsatte del skal fordeles på de enkelte fag, faggrupper og undervisningsforløb.

Skriftligt arbejde

§ 50. Kursets leder sikrer fordeling af de afsatte ressourcer til at stille skriftlige opgaver og til at evaluere kursisternes skriftlige arbejde. Lederen kan som led heri tilgodese oprettelse af vidensbanker for opgaver og opgaveformuleringer samt udvikling og anvendelse af kollektive (herunder it-baserede) rettemetoder, der kan anvendes over for grupper af kursister.

Stk. 2. Skriftlige arbejder kan have form af tekster, rapporter, it-præsentationer, multimedieproduktioner mm.

§ 51. Det skriftlige arbejde skal anvendes til at sikre kvaliteten af den enkelte kursists uddannelse i forhold til målene for såvel uddannelsen som helhed som for de enkelte fag.

Stk. 2. Der skal være progression i kravene til kursisternes skriftlige arbejde.

Stk. 3. Det skriftlige arbejde skal indgå i den løbende interne evaluering.

§ 52. Skriftligt arbejde skal både inden for det enkelte fag og på tværs af fag bidrage til kursisternes kompetenceudvikling ved at

- 1) udvikle og dokumentere kursisternes færdigheder og viden inden for fagområdet,
- 2) øve kursisterne i at formidle fagligt stof i sproglig korrekt skriftlig form,
- 3) sikre mulighed for, at kursisterne kan gennemføre en selvstændig bearbejdning af problemstillinger,
- 4) øve kursisterne i at udføre systematisk skriftlig fremstilling, herunder få mulighed for at demonstrere overblik over fagligt stof,
- 5) bidrage til kursisternes fordybelse i særlige problemstillinger, og
- 6) give grundlag for kursistens og lærernes evaluering af kursistens standpunkt.

Stk. 2. Kursets leder prioriterer anvendelsen af skriftligt arbejde i såvel det enkelte fag som i fagenes samspil og sikrer koordinering og samarbejde mellem fagene om opnåelse af målene.

§ 53. Kursets leder beslutter, hvilke opgaver der tillægges den enkelte lærer og det enkelte lærerteam med hensyn til kursisternes skriftlige arbejde.

Stk. 2. Omfanget af kursisternes skriftlige arbejde skal tilnærmelsesvis være ens for alle kursister.

Stk. 3. Lederen kan dog tilgodese kursister med særlige behov.

§ 54. Omfanget af det skriftlige arbejde opgøres i kursisttid. Kursisttiden er den forventede tid, en gennemsnitlig kursist på det pågældende niveau skal bruge for at udfærdige en besvarelse af en bestemt opgave.

§ 55. Kursets leder fastsætter efter drøftelse med de involverede lærere principper for, hvordan fastlæggelsen af kursisttiden for den enkelte opgave sker. Kursets leder fordeler kursisttiden til det skriftlige arbejde, jf. §§ 56 og 57.

Stk. 2. Kursisterne skal på forhånd gøres bekendt med kursistiden for den enkelte opgave.

§ 56. Der afsættes en kursisttid på 350-450 timer over hele uddannelsesforløbet til den enkelte kursists skriftlige arbejde.

Stk. 2. Kursets leder forhåndstildeler følgende timer:

- 1) mindst 75 timer til dansk A
- 2) mindst 50 timer til engelsk B
- 3) mindst 50 timer til matematik C
- 4) mindst 45 timer til den naturvidenskabelige faggruppe

- 5) mindst 100 timer til matematik B
- 6) mindst 160 timer til matematik A
- 7) mindst 125 timer til hvert af fagene biologi A, fysik A og kemi A
- 8) mindst 110 timer til andre fag på A-niveau
- 9) mindst 40 timer til 2. fremmedsprog på B-niveau, dog 50 timer i fortsættersprog på B-niveau
- 10) mindst 25 timer til fag fra den naturvidenskabelige faggruppe, der løftes fra C- til B-niveau.

Stk. 3. For at sikre målopfyldelsen for det enkelte fag skal kursets leder ved beslutning om, hvorvidt et fag skal tildeles flere timer end den forhåndstildelte mindste kursisttid, tage hensyn til, hvordan faget indgår i andet skriftligt arbejde.

§ 57. Kursets leder beslutter efter drøftelse med de involverede lærere, hvordan den resterende kursisttid fordeles. Skriftligt arbejde inden for følgende områder skal tilgodeses:

- 1) faggrupperne og andet flerfagligt samarbejde om skriftlige produkter,
- 2) introduktionskursus,
- 3) rapportering af eksperimentelt arbejde,
- 4) internt bedømte projekter, herunder skriftlige opgaver, jf. § 64, stk. 2,
- 5) skriftligt arbejde i øvrige fag, herunder valgfag, og
- 6) skriftligt arbejde i fag på B-niveau, som kursisterne har tilkendegivet at ville vælge som valgfag på A-niveau.

Stk. 2. Kursets leder kan afsætte flere timer til skriftligt arbejde til kursister, der har valgt et eller flere fag på A-niveau med skriftlig prøve.

§ 58. Kursisterne har i forbindelse med det skriftlige arbejde krav på jævnligt at få tilbagemelding om deres standpunkt, herunder at få en uddybet evaluering af opgavebesvarelsernes styrker og svagheder.

Stk. 2. Kursets leder skal jævnligt sikre sig viden om den enkelte classes styrker, svagheder og dens faglige niveau i det skriftlige arbejde. Lederen anvender denne viden til efter drøftelse med de involverede lærere at sikre progression i og fordeling af det skriftlige arbejde.

§ 59. Ved evalueringen af kursisters skriftlige arbejde benyttes forskellige evalueringsformer, herunder:

- 1) retning af kursisters individuelle besvarelser af opgaver og test,
- 2) retning og kommentering af individuelle eller gruppebaserede skriftlige arbejder,
- 3) kommentering af delvist færdige skriftlige arbejder i en processkrivning,
- 4) samtaler med kursister eller kursistgrupper, og
- 5) kombinationer af ovenstående.

Stk. 2. Kursets leder beslutter, hvordan evalueringen af det skriftlige arbejde skal foregå.

Kapitel 6

Intern evaluering

Skolens evalueringsstrategi

§ 60. Kurset udarbejder en evalueringsstrategi. Kursets leder beslutter efter drøftelse med lærere og kursister, hvordan strategien omsættes til en evalueringsproces, der omfatter konkret, løbende evaluering af undervisningen og af den enkelte kursist både ud fra de mål, der er opstillet for uddannelsen som helhed, og ud fra de mål og bedømmelseskriterier, der er opstillet for fagene mv., jf. de pågældende læreplaner, således at

- 1) kursisterne løbende er orienteret om deres faglige standpunkt, og hvilken udviklingsproces de er i,
- 2) den enkelte lærer er orienteret om klassens eller holdets kursisters faglige standpunkt, og hvordan kursisterne udvikler sig i lærerens og klassens andre fag og forløb,

- 3) undervisningen regelmæssigt evalueres med henblik på at vurdere valgte metoder og planlægge kommende forløb, og
- 4) skolens leder holder sig orienteret om resultatet af de gennemførte evalueringer.

Stk. 2. Kursisterne skal inddrages aktivt i evalueringen blandt andet gennem udarbejdelse af en studiebog, jf. bilag 5.

Stk. 3. Strategien skal lægges på skolens hjemmeside.

Stk. 4. Kurssets leder fastlægger ansvarsfordelingen mellem kursister, lærere, lærerteam og ledelse for skolens konkrete, løbende evaluering af undervisningen og af den enkelte kursist. Kurssets leder fastlægger herunder, hvornår og hvordan, der skal anvendes fælles evalueringsemner og –metoder på skolen.

§ 61. Kurset beslutter, hvordan evalueringsstrategien og evaluering af særlige faglige og pædagogiske indsatsområder indgår i kurssets kvalitetssystem.

Stk. 2. Kurset beslutter i overensstemmelse med lov om gennemsigtighed og åbenhed, hvilke dele af de gennemførte evalueringer, jf. stk. 1, der offentliggøres.

Evaluering af den enkelte kursist

§ 62. Alle større projekter, som kursisterne deltager i udarbejdelsen af, skal evalueres særskilt, og resultaterne af evalueringen forelægges kurssets leder.

§ 63. Der gives ikke standpunktskarakter eller afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer), men lærerne giver 2 gange årligt kursisterne en vurdering af deres standpunkt.

Stk. 2. Elever i stx-, hhx- og htx-uddannelsen, der undervises i fag eller forløb efter denne bekendtgørelse, har krav på standpunktskarakterer og afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) efter reglerne for de pågældende uddannelser.

§ 64. Kurssets leder skal sikre, at kursisterne får træning i de forskellige prøveformer, som indgår i uddannelsen.

Stk. 2. I løbet af sidste semester før afsluttende skriftlig prøve til eksamen skal kursisterne have tilbud om at udarbejde en skriftlig opgave under eksamenslignende forhold.

§ 65. Kurssets leder sørger for, at der mindst én gang pr. semester sker en drøftelse af den enkelte kursist med henblik på en vurdering af kursistens mulighed for at gennemføre uddannelsen.

Kapitel 7

Undervisningsbeskrivelser og attestationer for gennemført undervisning

§ 66. Hvert lærerteam henholdsvis hver lærer skal ved afslutningen af et kursistår udarbejde en undervisningsbeskrivelse.

Stk. 2. Undervisningsbeskrivelser, der udarbejdes ved afslutningen af undervisningen i et fag, indgår som baggrundsoplysninger for de mundtlige prøver. Kursister, der tidligere har afsluttet et fag eller forløb på et lavere niveau eller har fået merit for en del af faget eller forløbet, kan, efter aftale med den lærer, der forventes af fungere som eksaminator ved en eventuel mundtlig prøve, benytte undervisningsbeskrivelsen/er herfra.

Stk. 3. Lærerteamet henholdsvis læreren skal ved udarbejdelse af undervisningsbeskrivelsen benytte den af Undervisningsministeriet udarbejdede skabelon i det af ministeriet fastsatte format. Ministeriet kan kræve undervisningsbeskrivelserne indsendt og kan forlange, at dette skal ske i et bestemt elektronisk format. Undervisningsbeskrivelsen skal være tilgængelig for skolens censorer.

§ 67. For kursister, der skifter uddannelse eller kursus i løbet af et kursusår, skal hvert lærerteam henholdsvis hver lærer bidrage til at udarbejde en undervisningsbeskrivelse. Undervisningsbeskrivelsen skal udarbejdes efter reglerne i § 66.

§ 68. En kursist, der har deltaget i undervisningen i et fag eller et forløb uden at fuldføre dette, kan efter anmodning få attestation fra kursets leder for gennemført undervisning, jf. dog stk. 2, og for opnåede resultater.

Stk. 2. Det er en betingelse for at få attestation for gennemført undervisning, at kursisten har opfyldt kravene i kursets studie- og ordensregler til aktiv deltagelse.

Kapitel 8

Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

§ 69. Kursister, der på grund af handicap eller andre vanskeligheder, der kan sidestilles hermed, har behov for særlig støtte, skal have tilbud om specialundervisning eller anden specialpædagogisk bistand, som imødekommer deres behov.

Stk. 2. Undervisningen eller anden form for støtte iværksættes efter kursets leders konkrete vurdering af kursistens behov på baggrund af sagkyndige udtalelser. Undervisningen eller den specialpædagogiske bistand iværksættes i samarbejde med kursisten og dennes lærere eller lærerteam. Hvis kursisten er undergivet forældremyndighed, skal iværksættelse ske efter aftale med forældremyndighedens indehaver.

Stk. 3. Kursets leder kan fritage en kursist for undervisningen i idræt C. Lederen beslutter, hvilket valgfag kursisten skal gennemføre i stedet for.

§ 70. For kursister, der på grund af handicap ikke har mulighed for at følge et ordinært 2-årigt forløb, kan kursets leder tillade, at det 2-årige forløb udstrækkes over 3 år. Uddannelsestiden er den samme som for et ordinært forløb på 2 år, jf. § 3, stk. 1.

Kapitel 9

Sygeundervisning

§ 71. Kursister, der midlertidigt på grund af sygdom ikke kan følge den almindelige undervisning i længere tid, skal have tilbud om sygeundervisning.

§ 72. Ved fravær på grund af sygdom, der forventes at vare i længere tid, skal kursets leder snarest og senest 2 uger (10 skoledage) efter, at kursisten sidst deltog i undervisningen, rette henvendelse til kursisten. Hvis kursisten er undergivet forældremyndighed, rettes endvidere henvendelse til forældremyndighedens indehaver om iværksættelse af sygeundervisning.

Stk. 2. Lederen sørger for, at den nødvendige undervisning iværksættes efter aftale med kursisten og i nødvendigt omfang med kursistens lærere eller lærerteam.

Stk. 3. Opholder kursisten sig på et hospital eller en anden institution, træffer lederen endvidere nærmere aftale med vedkommende institution om undervisningens afvikling.

§ 73. Undervisningens omfang, der til enhver tid må afpasses kursistens helbredstilstand, kan normalt ikke overstige 5 ugentlige timer og kan normalt ikke strække sig ud over 8 uger (40 skoledage). Den gennemførte undervisning erstatter den uddannelsestid, som kursisten i den pågældende periode ikke har gennemført.

§ 74. Hvis en kursist på grund af sygdom hyppigt har haft kortvarige fravær eller forventes at få hyppige, kortvarige fravær, kan kursisten få supplerende undervisning i tilknytning til kursistens deltagelse i den almindelige undervisning.

Stk. 2. Kursets leder træffer afgørelse om undervisning efter stk. 1.

§ 75. For kursister, der på grund af langvarig sygdom ikke har mulighed for at følge den ordinære undervisning, kan kursets leder tillade, at det 2-årige forløb udstrækkes over 3 år. Det er en forudsætning herfor, at kursisten ikke har udsigt til umiddelbar helbredelse, og at kursisten har behov for, at undervisningen begrænses dagligt eller periodevist. Uddannelsestiden er den samme som for et ordinært forløb på 2 år, jf. § 3, stk. 1.

Stk. 2. Kursisten skal dokumentere sin sygdom og sit behov ved en lægeerklæring.

Kapitel 10

Forskellige bestemmelser

§ 76. For kursister, der er optaget under TEAM Danmark, og for kursister, der er optaget på Musikalsk Grundkursus eller tilsvarende kursus i billedkunst, kan kursets leder tilrettelægge uddannelsen over 3 år. Uddannelsestiden for hf-delen er den samme som for et ordinært forløb på 2 år, jf. § 3, stk. 1.

§ 77. Et kursus kan efter Undervisningsministeriets godkendelse udbyde en hf-uddannelse i kombination med en landbrugs- eller søfartsuddannelse med en samlet varighed af 3 år. Uddannelsestiden for hf-delen er den samme som for et ordinært forløb på 2 år, jf. § 3, stk. 1.

Kapitel 11

Klage

§ 78. En kursist kan klage til rektor over pædagogiske beslutninger, som er truffet på skolen i henhold til denne bekendtgørelse.

Stk. 2. Hvis kursisten er undergivet forældremyndighed, kan klage også indgives af forældremyndighedens indehaver.

§ 79. Hvis rektor ikke giver kursisten medhold i en klage efter § 78, kan kursisten eller forældremyndighedens indehaver klage til Undervisningsministeriet over rektors afgørelse. Klagen skal afleveres til rektor inden to uger efter, at rektor har meddelt kursisten sin afgørelse.

Stk. 2. Rektorskal udarbejde en udtalelse i sagen og give klageren lejlighed til at kommentere udtalelsen. Rektor skal give klageren en uges frist til dette. Klager skal aflevere sine eventuelle kommentarer til skolen, der videresender sagen, inklusiv udtalelse og klagerens eventuelle kommentarer, til ministeriet.

Stk. 3. Ministeriet træffer afgørelse om fastholdelse af rektors afgørelse eller om ændring af denne til fordel for klageren.

§ 80. En kursist, der har behov for specialpædagogisk bistand kan klage til Ankenævnet for Uddannelsesstøtten over afgørelser, som Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte har truffet om tildeling af tilskud til ekstraudgifter til kursisten i henhold til lov om institutioner for almen- og gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.

Kapitel 12

Fravigelser fra bekendtgørelsen

§ 81. Undervisningsministeriet kan i særlige tilfælde godkende fravigelser fra bekendtgørelsen for at fremme forsøgsvirksomhed og pædagogisk udviklingsarbejde.

Stk. 2. Undervisningsministeriet kan godkende fravigelser fra bekendtgørelsen, hvor et kursus tilbyder undervisning, der sigter mod en tilsvarende international eksamen, som er adgangsgivende til videregående uddannelser i Danmark.

Stk. 3. Undervisningsministeriet kan desuden godkende fravigelser fra bekendtgørelsen for en enkelt kursist, hvor helt særlige forhold gør sig gældende.

Kapitel 13

Ikrafttrædelses- og overgangsregler

§ 82. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. august 2008. Samtidig ophæves bekendtgørelse nr. 808 af 29. juni 2007 om uddannelsen til 2-årigt hf (hf-bekendtgørelsen).

Stk. 2. Bekendtgørelsen har virkning for kursister, der har påbegyndt den 2-årige hf-uddannelse den 1. august 2005 eller senere.

Stk. 3. Studieplaner, studiebøger og undervisningsbeskrivelser, der er lavet i perioden 1. august 2005 til 1. august 2007, skal ikke justeres for at blive bragt i overensstemmelse med reglerne i denne bekendtgørelses §§ 41- 43, § 60 og bilag 5, eller § 66.

Stk. 4. Kurset kan for kursister, der har påbegyndt den 2-årige hf-uddannelse før den 1. august 2008, til og med sommereksamen 2010, inkl. sygeeksamen, vælge mellem prøveform a, b og c i matematik C, jf. bilag 15. Kursister, der påbegynder den 2-årige hf-uddannelse den 1. august 2008 eller senere, kan kun benytte prøveform c i matematik C, jf. bilag 15.

Undervisningsministeriet, den 1. juli 2008

ERIK NEXELMANN
KONTORCHEF

/ Helle Kristensen

2-årigt hf juni 2008

Oversigt over bekendtgørelsens indhold og læreplaner

Bekendtgørelsens indhold

Kapitel 1	Uddannelsens formål, varighed og omfang (§§ 1-4)
Kapitel 2	Uddannelsens struktur og indhold (§ 5-27)
Kapitel 3	Vejledning (§§ 28-29)
Kapitel 4	Uddannelsens styring (§§ 30-36)
Kapitel 5	Undervisningens planlægning og gennemførelse (§§ 37-59)
Kapitel 6	Intern evaluering (§§ 60-65)
Kapitel 7	Undervisningsbeskrivelser og attestationer for gennemført undervisning (§§ 66-68)
Kapitel 8	Specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand (§§ 69-70)
Kapitel 9	Sygeundervisning (§§ 71-75)
Kapitel 10	Forskellige bestemmelser (§§ 76-77)
Kapitel 11	Klage (§ 78-80)
Kapitel 12	Fravigelser fra bekendtgørelsen (§ 81)
Kapitel 13	Ikrafttrædelses- og overgangsregler (§ 82)

Læreplaner

Bilag 1	Oversigt over bekendtgørelsens indhold og læreplaner
Bilag 2	Eksamensprojekt
Bilag 3	Introduktionskursus
Bilag 4	Større skriftlig opgave
Bilag 5	Tutorordning og studiebog
Bilag 6	Værkstedsundervisning
Bilag 7	Billedkunst C
Bilag 8	Dans C
Bilag 9	Dansk A
Bilag 10	Design C
Bilag 11	Dramatik C
Bilag 12	Engelsk B
Bilag 13	Idræt C
Bilag 14	Kultur- og samfundsfaggruppe
Bilag 15	Matematik C
Bilag 16	Mediefag C
Bilag 17	Musik C
Bilag 18	Naturvidenskabelig faggruppe

2-årigt hf juni 2008

Eksamensprojekt

1.1 Eksamensprojektet, der udarbejdes af en eller flere kursister i fællesskab, omfatter 2-3 fag og afsluttes med en individuel mundtlig prøve på baggrund af en synopsis. Kursisten skal udarbejde eksamensprojektet på det højeste faglige niveau, kursisten har eller har fulgt fagene.

1.2 Eksamensprojektet udarbejdes inden for de sidste 6 uger af undervisningen.

2. Eksamensprojektets område

2.1 Den enkelte kursist, henholdsvis kursisterne vælger de fag, som eksamensprojektet udarbejdes i.

2.2 For enkeltfagskursister, der ønsker en samlet enkeltfagseksamen, er der krav til, hvilke fag eksamensprojektet kan omfatte, jf. bilag 4, pkt. 5.1, nr. 6, i eksamensbekendtgørelsen.

2.3 Kursets leder udpeger blandt kursets lærere vejleder(e) for den enkelte kursist, henholdsvis kursisterne i de fag, der indgår. Vejleder(ne) medvirker i alle projektforløbets faser.

2.4 Kursisten, henholdsvis kursisterne vælger i samråd med vejleder(ne) et emne, hvor de valgte fag indgår. Emnet skal inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en problemformulering, som sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er afleveret og rettet.

2.5 Kursisten, henholdsvis kursisterne skal senest 1. februar skriftligt oplyse de valgte fag og senest 15. marts oplyse det valgte emne. Enkeltfagskursister, der afslutter undervisningen i de fag, der indgår i eksamensprojektet, i vintereksamensterminen, skal dog skriftligt oplyse de valgte fag og emne senest 1. oktober. Kurset fastlægger en procedure herfor.

3. Problemformulering

3.1 Kursisten, henholdsvis kursisterne formulerer en problemformulering, der godkendes af vejleder(ne). Den skal rumme flerfaglige krav i de indgående fag, og den kan ikke direkte bygge på den del af fagenes stof, der allerede er indgået i kursistens, henholdsvis kursisternes undervisning. Der er dog intet til hinder for, at projektet udarbejdes i forlængelse af arbejdet i de indgående fag eller har forbindelse hermed.

3.2 Kursisten, henholdsvis kursisterne udarbejder en synopsis, som indeholder:

- titel på emne og angivelse af de indgående fag
- problemformulering
- oversigt over de problemstillinger, der er arbejdet med
- en præcisering af projektets konklusioner
- oversigt over, hvilke metoder der er anvendt i arbejdet
- en konklusion, herunder eventuelt formulering af spørgsmål til videre arbejde
- en oversigt over anvendte kilder.

3.3 Ved eksamensprojektets afslutning afleverer kursisten synopsen til kurset i det nødvendige antal eksemplarer. Synopsen sendes til censor inden prøven. Kurset fastlægger en procedure herfor.

4. Projektforløbet

4.1 Under projektforløbet skal kursisten sikres hensigtsmæssig adgang til faciliteter, der er relevante for udarbejdelsen af projektet.

5. Prøve

5.1 Der afholdes en individuel mundtlig prøve på baggrund af synopsen. Eksaminanden medbringer synopsen og evt. supplerende noter til prøven. Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Prøven består af eksaminandens præsentation af og fremlæggelse af synopsen suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Censor kan inddrages i eksaminationen.

6. Bedømmelse

6.1 Bedømmelsen af eksamensprojektet sker på grundlag af en helhedsvurdering af den mundtlige præstation i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i projektet.

Ved bedømmelsen lægges herudover vægt på:

- behandling af emnet ud fra problemformuleringen
- strukturering og formidling af det faglige stof
- inddragelse af relevant baggrundsstof.

6.2 Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

7. Selvstuderende.

7.1 Selvstuderende kan udarbejde et eksamensprojekt i henhold til pkt. 1.1 - 6.2, bortset fra pkt. 2.3. Den selvstuderende skal, hvis der ikke er aflagt prøve i fagene, have tilmeldt sig prøve i de pågældende fag ved den førstkommende eksamenstermin.

2-årigt hf juni 2008

Introduktionskursus

1. Formål

Introduktionsforløbet har til formål at kvalificere overgangen til hf-uddannelsen og bibringe kursisterne en sikker faglig og flerfaglig studiemetodisk platform. Endvidere skal introduktionsforløbet sikre, at den enkelte kursist får tilbudt og tilrettelagt den faglige og metodiske undervisning, den pågældende har behov for som indgang til det samlede uddannelsesforløb.

Introduktionsforløbet skal medvirke til en styrkelse af de generelle studiekompetencer i det 2-årige hf.

Samlet skal introduktionsforløbet endvidere medvirke til at etablere et fælles pædagogisk fundament for undervisningen.

2. Indhold

Det enkelte kursus fastlægger selv introduktionsforløbets indhold. Følgende elementer indgår normalt:

- indledende screening
- introduktion til generelle studiemetoder, herunder til studiebogen, jf. bilag 5
- introduktion til tutors opgaver
- introduktion til forskellige arbejdsmetoder, herunder gruppearbejde og projektorienteret undervisning
- introduktion til virtuelle studie- og arbejdsmetoder
- introduktion til mundtlig og skriftlig fremstilling, herunder skriftligt basiskursus
- differentierede kurser i matematik, grammatik, læseteknik, it m.m.

Ved forløbets afslutning udarbejder kursisten udkast til en studieprofil, der beskriver kursistens aktuelle studiemæssige status. Kursisten afstemmer studieprofilen med tutor og indfører den i studiebogen med henblik på fremadrettet anvendelse, bl.a. i samtaler med tutor, jf. bilag 5.

Indholdet i og vægtningen af de forskellige elementer i introduktionsforløbet varierer i forhold til den enkelte kursists forudsætninger.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Introduktionsforløbet er en særlig tilrettelæggelse af undervisningen i faglig, flerfaglig og differentieret tilrettelagt undervisning.

I forbindelse med introduktionsforløbet indgår typisk screeninger af kursistens studiemæssige forudsætninger inden for centrale faglige områder i fagene dansk, engelsk og matematik. Screeningerne foretages med henblik på tilrettelæggelse og gennemførelse af differentierede undervisningsforløb.

Introduktionsforløbets elementer følges op og inddrages i alle de faglige, flerfaglige og pædagogiske overvejelser vedr. planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen i det videre forløb.

Dele af undervisningen vil med fordel kunne organiseres differentieret og virtuelt, mens andre dele organiseres på klasse- eller holdbasis.

3.2 Organisering

Det enkelte hf-kursus opstiller en samlet mål- og handleplan for introduktionsforløbet og dets forskellige elementer.

Introduktionsforløbet organiseres i forhold til den enkelte kursists forudsætninger og muligheder, hvor den enkelte kursist ud over at indgå i en bestemt klasse kan indgå i flere forskellige holdsammenhænge. Introduktionsforløbet organiseres som en vekselvirkning mellem undervisning, vejledning og evaluering. Ved starten af forløbet præsenteres kursisterne for en samlet plan for introduktionsforløbets indhold og faser.

2-årigt hf juni 2008

Større skriftlig opgave

1.1 Den større skriftlige opgave er individuel og udarbejdes inden for 1-3 fag. Skrives opgaven i ét fag, skal kursisten enten følge undervisningen eller have aflagt prøve i faget på mindst B-niveau. Skrives opgaven i flere fag, skal kursisten følge eller have aflagt prøve i fagene, hvoraf mindst ét skal være på mindst B-niveau. Kursisten skal udarbejde opgaven på det højeste faglige niveau, kursisten har eller har fulgt fagene.

2. Opgavens område

2.1 Den enkelte kursist vælger selv – inden for rammerne af pkt. 1.1 – de(t) fag, som opgaven skrives i.

2.2 Kursets leder udpeger blandt kursets lærere en eller evt. flere vejledere for den enkelte kursist i de(t) fag, der indgår. Ved vejledning forstås gode råd og vink til kursistens videre arbejde med projektet. Kurset tilrettelægger vejledningen på en sådan måde, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og som bedømmer, og vejledningen må således ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af kursistens besvarelse.

2.3 Kursisten vælger i samråd med vejlederen område for opgaven. Området skal inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en opgaveformulering, som sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.

2.4 Kursisten skal senest 6 uger inden opgaveugens start skriftligt oplyse de(t) valgte fag og område. Kurset fastlægger en procedure herfor.

3. Opgaveformuleringen

3.1 Opgaveformuleringen udarbejdes af kursistens vejleder(e). Den skal rumme fagspecifikke, henholdsvis flerfaglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over arbejdet i de(t) pågældende fag. Opgaveformuleringen skal være konkret og afgrænset og skal præcist angive, hvad der kræves af kursisten, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet under vejledningen. Opgaveformuleringen skal have en sådan form, at kursisten ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse, men samtidig være udformet sådan, at der tages hensyn til de overvejelser, kursisten har gjort sig om opgaven i vejledningsperioden. Kursister, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer.

3.2 Opgaven kan ikke direkte bygge på den del af fagenes stof, der allerede er indgået i den enkelte kursists undervisning i det pågældende hf-forløb. Der er dog intet til hinder for, at besvarelsen udarbejdes i forlængelse af arbejdet i de(t) indgående fag eller har forbindelse hermed.

3.3 Skrives opgaven i et fag med praktisk islæt, skal det af opgaveformuleringen klart fremgå, at der er tale om en skriftlig opgave.

4. Opgaveugen

4.1 Opgavebesvarelsen udarbejdes i løbet af en af kursets leder fastsat uge inden for perioden fra 1. november til 15. marts.

4.2 I opgaveugen skal kursisten sikres hensigtsmæssig adgang til faciliteter, der er relevante for udarbejdelsen af opgaven.

5. Opgavebesvarelsen

5.1 Opgavebesvarelsen skal udarbejdes på dansk. Kurset kan dog godkende, at den helt eller delvist udarbejdes på engelsk, tysk eller fransk. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan kurset endvidere godkende, at opgavebesvarelsen helt eller delvist udarbejdes på det pågældende fremmedsprog.

5.2 Opgavebesvarelsen skal indeholde et kort resumé på engelsk.

6. Aflevering af besvarelsen

6.1 Besvarelsen afleveres senest 7 døgn efter opgaveugens start i en original samt det nødvendige antal kopier. Kurset fastlægger en procedure herfor.

6.2 Kursets leder kan tillade, at kursister, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.

7. Bedømmelse

7.1 Bedømmelsen af opgavebesvarelsen er en faglig helhedsvurdering i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i opgaven.

7.2 Ved bedømmelsen lægges herudover vægt på nedenstående forhold:

- om den stillede opgave er besvaret ud fra de formulerede krav
- om der er sammenhæng mellem den tidsmæssige ramme for opgaven og besvarelsens omfang og kvalitet
- om der er benyttet relevant baggrundsstof for besvarelsen
- om stoffet er formidlet på tilfredsstillende måde og er behandlet tilstrækkeligt dybtgående
- om det anvendte materiale er inddraget i rimeligt omfang
- om der er præcise henvisninger og fyldestgørende dokumentation
- om alle kilder er oplyst, og noter og litteraturliste er korrekte og fyldestgørende
- om fremstillingen er overskueligt disponeret, og at der er sammenhæng i besvarelsen
- om den sproglige udformning er klar, præcis og ensartet igennem hele opgaven.

7.3 Hvis opgavebesvarelsen helt eller delvist er udarbejdet på et fremmedsprog, er kravene til den sproglige udformning de samme, som hvis opgaven var skrevet på dansk.

7.4 Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

8. Selvstuderende

8.1 Selvstuderende kan udarbejde en større skriftlig opgave i henhold til pkt. 1.1 - 7.4, bortset fra pkt. 2.2. Den selvstuderende skal, hvis der ikke er aflagt prøve i faget/fagene, have tilmeldt sig prøve i det/de pågældende fag ved den førstkommende eksamenstermin.

8.2 Kursets leder kan tillade, at selvstuderende, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.

2-årigt hf juni 2008

Tutorordning og studiebog

Tutoren

1. Formål

Tutorordningen skal medvirke til at udvikle den enkelte kursists selvstændighed og selvforvaltning i forhold til undervisningen og understøtte kursistens fastholdelse i uddannelsen.

Tutorordningen skal være med til at:

- styrke den enkelte kursists studiekompetencer
- fastholde fokus på den enkelte kursists læringsproces
- styrke den enkelte kursists faglige motivation, samlede studiemotivation og dermed fastholdelse i uddannelsen
- støtte kursisten i bestræbelserne på at udvikle evnen til at gøre studiemæssig status over for sig selv med hensyn til:
 - ambitionsniveau
 - studiemæssigt stærke og svage sider
 - progression i undervisningen
 - justering af læreprocessen
 - selvevaluering.

2. Indhold

Tutoren har til opgave at:

- deltage i planlægning og gennemførelse af introduktionskurset, jf. bilag 3, herunder give introduktion til tutors opgaver
- planlægge og gennemføre individuelle samtaler med de tilknyttede kursister: samtalerne fokuseres på kursistens studiemæssige og faglige udvikling, og resumé af samtalerne indføres i studiebogen
- rådgive den enkelte kursist om, hvordan kursisten kan arbejde hen mod sine mål, bl.a. ved at arbejde med og ajourføre studiebogen
- efter behov formidle information om kursisternes studiemæssige progression til de øvrige lærere.

3. Tilrettelæggelse og organisering

Kursets leder udpeger tutorerne, således at hver kursist har en af sine lærere som tutor.

Tutoren skal gennem et passende antal samtaler have tæt kontakt med den enkelte kursist og følge kursistens læringsmæssige progression i samarbejde med klassens øvrige lærere med henblik på faglig og metodisk vejledning af kursisten.

Centralt for tutors arbejde er dels samtalerne med kursisten, dels samarbejdet med kursisten om studiebogen med fokus på progression i læring og tilegnelse af studiekompetencer.

Tutoren skal – i et omfang, der fastsættes af kursets leder – stå til rådighed for individuelle, studiemæssigt relaterede henvendelser fra kursisterne.

Studiebog

1. Formål

Arbejdet med kursistens personlige studiebog har til formål at skærpe kursistens bevidsthed om, hvorfor og hvordan der skal arbejdes med den faglige og personlige læringsprogression.

Studiebogen skal tjene som redskab til, at kursisten, i samarbejde med tutoren opstiller realistiske mål og succeskriterier for videreudvikling af sine faglige og studiemæssige kompetencer og løbende evaluerer processen og progressionen.

Således skal studiebogen være med til at fastholde kursistens fokus gennem hele uddannelsesforløbet og tjene som dokumentation for arbejdet frem mod de opstillede faglige mål.

2. Indhold

Studiebogen fungerer som et samlende arbejdsredskab i kursistens uddannelsesforløb og indeholder følgende elementer:

- 1) Relevante oplysninger om kursistens tidligere uddannelse og kvalifikationer, om det igangværende hf-forløb (fag og niveau, merit etc.), samt om særlige forhold, der er relevante for uddannelsesforløbet, som fx formål med uddannelsesforløbet, eller eventuelle læsevanskeligheder.
- 2) Oplysninger om kursistens faglige og studiemæssige kompetencer og om de mål, som kursisten har sat sig.
- 3) Oplysninger om og vurderinger af, i hvor høj grad de opstillede mål er nået.
- 4) Aftaler om, hvordan kursisten kan arbejde med sin faglige progression og kompetenceudvikling.
- 5) Samtaleskemaer til og korte referater og konklusioner fra tutorsamtalerne.

Desuden kan studiebogen indeholde særlige sider til aftaler, møder, daglige notater etc.

Kursisten indlægger oplysningerne under punkt 1 i forbindelse med udarbejdelsen af studieprofilen, jf. pkt. 2 i bilag 3 om introduktionskursus.

Punkt 2-4 udfyldes af kursist, faglærere og tutor.

Punkt 5 udfyldes af kursisten.

3. Tilrettelæggelse og organisering

Studiebogen er et led i den faglige og metodiske vejledning og føres af den enkelte kursist og dennes lærere og tutor.

Studiebogen er elektronisk.

Skabelon til studiebogens forskellige afsnit udformes af det enkelte kursus og gøres tilgængelig på nettet.

Adgang til den enkelte kursists studiebog har kursisten, kursistens tutor og øvrige lærere samt kursets leder.

Det forudsættes, at studiebogen ikke indeholder personfølsomme oplysninger.

2-årigt hf juni 2008

Værkstedkundervisning

1. Formål

Værkstedkundervisningen har til formål at støtte kursisterne i udviklingen af gode studie- og arbejdsvaner og styrke deres bevidsthed om læreprocesser, metoder og mål.

Værkstedkundervisningen skal hermed bidrage til at udvikle kursisternes metakognitive tænkning og sikre tid til struktureret forberedelse og selvstændig studiemæssig fordybelse.

Arbejdet i værkstedet skal skabe sammenhæng mellem undervisning og kursisternes lektielæsning med henblik på, at kursisterne får viden om, hvordan de kan forberede sig til de enkelte fag og faggrupper.

2. Indhold

Kursisternes arbejdsvaner og studiefærdigheder udvikles gennem præsentation og indarbejdelse af forskellige metoder til tilegnelse af fagligt stof og faglige sammenhænge. Dette skal ske med henblik på at sikre progression i udviklingen fra kursist til studerende.

I sammenhæng med tilegnelsen af det faglige stof indgår normalt følgende elementer med progression i værkstedstimerne:

- arbejdet med taksonomi og metode
- studieteknik, herunder forskellige former for notatteknik, læseteknikker og strategier
- undervisningens forskellige arbejdsformer, herunder projektarbejde
- fortsat udvikling af den studiemæssige it-kompetence
- træning i prøveaflægning.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der er afsat 50 timer af uddannelsestiden til værkstedkundervisning, jf. § 17.

Værkstedkundervisningen skemalægges og knyttes til den enkelte klasse.

Værkstedkundervisningen tilrettelægges med henblik på progression i arbejdsformer og sammenhæng med den øvrige undervisning.

I værkstedkundervisningen kan kursisterne arbejde individuelt efter behov i nogle perioder, men således at de kan få både hjælp og tid til bearbejdelse og fordybelse. Værkstedet kan endvidere give gode rammer for differentieret undervisning, som kan foregå såvel ved fysisk tilstedeværelse som virtuelt.

3.2 Organisering

Værkstedstimerne skifter karakter undervejs i forløbet og opdeles derfor i forskellige faser:

I starten af forløbet indgår nogle af værkstedstimerne i introduktionsforløbet.

Derefter følger værkstedkundervisningen op på de studiemetoder, der er introduceret, således at studiemetoderne forankres i kursisternes arbejdsvaner.

Senere i forløbet kan der fokuseres på lektielæsning i værkstedstimerne evt. med differentierede tilbud med fokus på den enkelte kursists behov for støtte.

Værkstedkundervisningen organiseres i tæt samarbejde mellem klassens lærere og med inddragelse af kursisterne, hvor det er relevant. En classes lærerteam skal have et tæt samarbejde om planlægningen og udførelsen af aktiviteterne i værkstedstimerne.

Den obligatoriske værkstedsundervisning kan suppleres af et åbent, frivilligt lektieværksted, jf. § 23.

2-årigt hf juni 2008

Billedkunst C

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Fagets primære genstandsfelt er billedkunst og arkitektur. Faget inddrager fænomener fra hele det visuelle felt.

Kunst og arkitektur tjener forskellige formål i forskellige historiske og kulturelle sammenhænge. I dag undersøger, udfordrer og forandrer kunst og arkitektur vort syn på verden gennem sansning og erkendelse. Endvidere undersøges forskellige opfattelser af, hvordan kunst og arkitektur udformes, analyseres og fortolkes.

Billedkunsthaget baseres på anvendelsesorienterede temaer, der integrerer praktiske og teoretiske dimensioner.

1.2 Formål

Fagets formål er at give kursisterne forståelse for visuelle og rumlige fænomener, herunder billedkunst og arkitektur. Forståelsen for det enkelte værk opnås ved at inddrage relevante æstetiske arbejdsprocesser, praktiske og teoretiske, i det analytiske arbejde.

Kursisterne tilegner sig visuel kompetence til at kunne orientere sig i visuelle kulturer og til at kunne arbejde med det visuelles betydning også uden for fagets grænser.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) skelne mellem personlig oplevelse af visuelle udtryk og analytisk tilgang
- b) analysere og fortolke et visuelt materiale på et elementært niveau ud fra forskningsbaserede metoder og samle resultaterne i en konklusion
- c) løse elementære visualiseringsopgaver med vægt på billedkommunikation
- d) forstå kunsthaglige tekster i medierne og i undervisningsmaterialet på et elementært niveau
- e) skelne mellem udvalgte kunsthistoriske perioder og beskrive disse perioders væsentligste træk
- f) kommunikere om og ved hjælp af visuelle udtryk.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) teoretisk og praktisk arbejde med billeder på flade, skulptur og installationer samt arkitektur med vægt på disse mediers udtryks- og meningsbærende muligheder,
- b) udvalgte værker fra før 1400, perioden 1400-1750, efter 1750 og kunst fra de seneste fem år, herunder international samtidskunst,
- c) mindst to ud af følgende tre analytiske synsvinkler: det formalanalytiske, det betydningsanalytiske og det socialanalytiske samt
- d) praktisk og teoretisk arbejde med to forskellige gengivelsesstrategier, fx forskellige metoder, hvori der kan afbildes eller synliggøres noget, samt nogle overvejelser bag disse metoder.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. I det supplerende stof indgår andre værker, anvendelsesrettede opgaver eller udstillingsbesøg, der uddyber kernestoffet, så der fremdrages flere dimensioner og perspektiver.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Kursisterne oplever kunst og arkitektur på første hånd og via reproduktioner. Disse møder med kunst og arkitektur inddrages aktivt i undervisningen som udgangspunkt for og viderebearbejdning af visuelle og billedkommunikative problemstillinger.

Undervisningen skal tilrettelægges som en udvikling fra lærerstyrede forløb til mere selvstændigt arbejde. Undervisningen skal opfordre kursisterne til at stille selvstændige spørgsmål til forskellige måder at anskue kunst og arkitektur på.

I tilrettelæggelsen af det praktiske og teoretiske arbejde skal kursisten altid gøres bekendt med, hvad der konkret forventes. Dette er i særlig grad vigtigt at have for øje i forbindelse med det praktiske arbejde. Undervisningens praktiske elementer sammentænkes og samordnes med relevant teori, så teori og praksis på hver deres måde udforsker de samme tematiske problemstillinger. Det praktiske arbejde optræder altid som et middel til at opfylde de overordnede faglige mål og er ikke et mål i sig selv.

3.2 Arbejdsformer

Fagets arbejdsformer veksler mellem klasseundervisning, korte kursusforløb og projektperioder, hvor kursisterne arbejder individuelt eller i grupper. Der skal være sammenhæng mellem kurser og projekter. Klasseundervisning og kursusforløb giver teoretiske og praktiske redskaber, som kursisterne kan bruge i projekter.

Der arbejdes sammenhængende med praktiske og teoretiske elementer. Der arbejdes praktisk med enkel billedkommunikation og med at visualisere de teoretiske elementer, ligesom de teoretiske overvejelser i forbindelse med det praktiske arbejde altid fastholdes i noteform.

Fælles for alle arbejdsformer er, at processen og opgaveløsninger, det vil sige research, valg, fravalg og resultater, skal samles i en portfolio. Skriftlige opgaver, billedmateriale og litteratur samles ligeledes i portfolioen.

3.3 It

It bruges i undervisningen som kommunikationsmiddel, som udtryksmiddel, som billedreproduktivt medie, som informationssøgning og som kunstnerisk billedmedie.

3.4 Samspil med andre fag

Billedkunst er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene.

I billedkunst trænes visuelle kompetencer og billedkommunikation, som kvalificerer kursisternes brug af billeder i andre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Kursistens arbejde, progression og selvevaluering fastholdes i portfolioen.

Med udgangspunkt i portfolioen vurderes kursistens arbejde løbende i forhold til de stillede opgaver. Kursisten redigerer sin portfolio, så teoretiske og praktiske problemformuleringer, researchmateriale og opgaveløsninger tydeligt formidles.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve på grundlag af en opgave, som udpeger centrale faglige elementer, og som er formuleret af eksaminator. Opgaverne sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens behandling af opgaven ved hjælp af portfolioens indhold suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator. Hele portfolioen kan inddrages i eksaminationen.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Der lægges desuden vægt på:

- at eksaminanden kan gøre rede for sammenhængen mellem visuelle, billedkommunikative problemstillinger og egne arbejder
- at eksaminanden kan beskrive udvalgte kunsthistoriske perioders væsentligste træk i forhold til konkrete eksempler fra portfolioen.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

2-årigt hf juni 2008

Dans C

1. Identitet og Formål

1.1 Identitet

Faget beskæftiger sig med dans som kropsligt og kulturelt fænomen og inkluderer således kunstneriske, populære såvel som folkelige danseformer. Faget har såvel en teoretisk som en praktisk dimension, der bygger på en europæisk kulturarv og dens globale relationer. Faget bygger på den aktuelle dansevidenskab, som åbner for samspil med andre fag.

1.2 Formål

Faget bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved, at kursisterne opnår grundlæggende færdigheder i at danse samt at improvisere, koreografere og analysere dans. Der lægges vægt på, at kursisterne opnår evne til at kombinere teori og dansepraksis på en reflekteret måde.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) skabe, udføre og analysere forskellige former for dans
- b) udføre dansetrin og bevægelser og analysere dem formelt
- c) redegøre for betydningsfulde danseformer i Europa og se dem i et kulturelt perspektiv
- d) anvende begreber fra danseteori
- e) anvende og forstå dansegenrer og danse kulturer i sammenhæng med historien
- f) kunne reflektere over det sansemæssigt erfarede.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) praktisk og analytisk arbejde med sceniske og sociale danseformer
- b) danseimprovisation og komposition
- c) grundlæggende begreber fra danseteknik og danseteori
- d) to dansehistoriske perioder: én før og én efter 1950
- e) dans i kulturelle sammenhænge.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke være i stand til at opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget dans skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så kursisterne kan leve op til de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed. Det teoretiske arbejde sker med stadig henblik på det praktiske og det praktiske arbejde med stadig inddragelse af det teoretiske i en stræben mod udvidelse af kursisternes erkendelse af dans som kulturfag. På denne måde øges kursisternes refleksionsniveau.

I kraft af den væsentlige rolle, som sanselig orientering spiller i faget, skal den kropslige udfoldelse og refleksionen over denne være i fokus. Med henblik på fagets formål organiseres undervisningen, så der er gode muligheder for at udvikle relevante kompetencer baseret på denne sansemæssige orientering.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres som temaer og projekter, hvor flere elementer i faget indgår. Projekt- og temaundervisning veksler med kursusperioder, hvor der arbejdes systematisk med den nødvendige grundviden i de enkelte discipliner. Kursisterne skal i ca. 50 pct. af fagets uddannelsestid arbejde kropsligt med udøvelsen af dans: solo, par og gruppedanse såvel som basal improvisation og koreografi.

Kursisterne skal i forbindelse med projektarbejder udarbejde skriftlige rapporter til dokumentation af arbejdets resultater og af arbejdsprocessen. De skriftlige rapporters funktion er primært at uddybe kursisternes faglige kompetencer inden for centrale dele af faget.

Virksomhedsbesøg og besøg af gæstelærere skal være en del af fagets aktivitetsformer.

3.3 It

It skal indgå i fagets teoretiske og praktiske dimensioner, som kursisterne stifter bekendtskab med i moderne dansenotationsprogrammer, computerteknik som led i performance, video som arbejdsredskab etc.

3.4 Samspil med andre fag

Undervisningen i valgfaget dans tilrettelægges, således at eleverne får mulighed for at anvende kompetencer og relevant viden, som de opnår i andre fag eller faggrupper. Dette skal ske på en sådan måde, så de bidrager til perspektivering af stoffet og belysning af dansens almindelige sider.

Med sin projektorienterede og praksisbaserede læring kan dans forholdsvis nemt integreres i tværfaglige projektforsøg med samtlige andre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af kursisternes standpunkt i særdeleshed og undervisningen som helhed. Disse mål skal således altid være grundlaget for den løbende mundtlige og skriftlige evaluering. Det grundlæggende og gennemgående spørgsmål er derfor: Hvorledes er kursisternes standpunkt i forhold til de faglige mål og delmål? For at evalueringen kan blive tilstrækkelig differentieret, skal faggruppen på uddannelsesinstitutionen med udgangspunkt i de faglige mål udarbejde delmål og præsentere dem for kursisterne ved undervisningens begyndelse.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve bestående af to dele med en samlet varighed på 24 minutter pr. eksaminand.

Første del af prøven er en præsentation af gruppens danseprojekt. Præsentationen skal vare mindst 1 minut pr. eksaminand, og hele præsentationen må højst vare 10 minutter. Gruppen har en størrelse på

mellem 2 og 8 elever. Der foregår ingen eksamination under denne del af prøven. Ved præsentationen kan gruppen anvende et begrænset antal hjælpere, hvis indsats skal fremstå klart for eksaminator og censor. Anden del af prøven er individuel. Den tager udgangspunkt i ikke gennemgået materiale og sættes i relation til eksaminandens eget danseprojekt med synopsis og gennemgået stof. Denne del af prøven har en varighed på 20 minutter, og der gives en forberedelsestid på 20 minutter. Prøven består i et kort oplæg fra eksaminanden og en efterfølgende samtale med eksaminator og censor. Prøvematerialet kan bestå af op til flere dele og kan være billeder, småtekster og/eller op til 1 minuts videocitater. Materialet vælges af eksaminator og skal – i det omfang, oplysningerne er kendt – forsynes med data som fx opførelsessted og årstal samt titel og evt. forfatter. Ved brudstykker vedlægges evt. et kort resumé.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved *første del af prøven* lægges der vægt på:

- danseteknisk udførelse af koreografien, og
- eksaminandens evne til koreografisk arbejde.

Ved *anden del af prøven* lægges der vægt på:

- eksaminandens evne til selvstændigt at disponere sin fremlæggelse,
- eksaminandens detaljerede beskrivelse og analyse af materialet,
- eksaminandens evne til at trække linjer til gennemgået stof,
- eksaminandens evne til at gå i dialog med eksaminator og censor,
- eksaminandens evne til at formidle præcist, nuanceret og detaljeret, og
- eksaminandens indsigt i og bevidsthed om projektets idé og udførelse.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

2-årigt hf juni 2008

Dansk A

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Fagets kerne er dansk sprog, litteratur og kommunikation. I arbejdet med dansk sprog og dansksprogede tekster i en mangfoldighed af genrer og medier forbindes sprog, kultur, historie, æstetik og kommunikation. Det er karakteristisk, at de litterære, de sproglige og de kommunikative aktiviteter indgår i et tæt samspil i både den receptive og den produktive dimension af faget.

1.2 Formål

Danskfaget tjener på en gang et dannelsesmæssigt og et studieforberedende formål.

I et praksis- og anvendelsesorienteret arbejde med tekster, der repræsenterer både litterære og ikke-litterære genrer samt forskellige mediegenrer, skærpes kursistens kritisk-analytiske sans for at afdække teksternes betydning. Dermed bidrager faget til både at udvide kursisternes danneshorisont og at styrke deres evne til at håndtere informationer, gå bag om ordene og forstå deres indhold og nuancer. Kritisk-analytisk sans og beherskelsen af et sikkert sprogligt udtryk fremmer kursistens muligheder for at orientere sig og handle i et moderne, demokratisk, globalt orienteret samfund.

Kommunikativ og æstetisk bevidsthed, sprogbeherskelse samt mødet med tekster, hvis oprindelse varierer tidsmæssigt og geografisk, bidrager endvidere til udviklingen af kursisternes selv- og omverdensforståelse og udgør et vigtigt grundlag for den personlige identitetsdannelse og dermed for individuel og social udfoldelse.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) udtrykke sig præcist, nuanceret og personligt såvel mundtligt som skriftligt
- b) beherske skriftsprogets normer for sprogrigtighed
- c) anvende forskellige mundtlige og skriftlige genrer i en praktisk formidlingsmæssig sammenhæng, herunder kunne læse op, fortælle, referere, redegøre, holde oplæg samt kunne indgå i dialog, diskussion og debat
- d) dokumentere indblik i sprogets opbygning, brug og funktion samt kunne anvende grammatikkens grundlæggende terminologi
- e) dokumentere kendskab til et analytisk begrebsapparat samt kunne analysere, fortolke, perspektivere og vurdere litterære tekster og ikke-litterære tekster, herunder kunne inddrage sproglige iagttagelser
- f) dokumentere kendskab til en bred repræsentation af centrale danske litterære værker gennem tiderne og disse værkers samspil med internationale strømninger
- g) demonstrere viden om træk af den danske litteraturs historie med eksempler på samspillet mellem tekst, kultur og samfund
- h) aflæse og uddrage betydningen af trykte og elektroniske medietekster og kunne vurdere disse som led i en kommunikationssituation

- i) navigere i skærbaserede tekster samt kunne indsamle, sortere og anvende materiale i trykt eller elektronisk form

2.2 Kernestof

Kernestoffet er det sproglige, det litterære og det mediemæssige stofområde, som skønsmæssigt vægtes i forholdet 2:2:1. De tre stofområder indgår i et tæt samspil i undervisningen.

Det sproglige stofområde

Det sproglige arbejde består af en fordybelse i fagets mundtlige og skriftlige genrer med særligt fokus på konkret praktisk anvendelse. I stofområdet indgår:

- a) grundlæggende begreber og metoder af betydning for skriveproces og det skriftlige produkt
- b) mundtlige og skriftlige udtryksformer og genrer
- c) argumentation og argumentationsanalyse
- d) grammatik og sprogrigtighed
- e) sprogvariation i Danmark.

Det litterære stofområde

Der læses en række tekster fra udvalgte perioder i de sidste 1000 års litteratur. Teksterne er primært skønlitterære og behandles med vægt på deres betydning og funktion i samtiden og i eftertiden. I stofområdet indgår:

- a) folkevise, eventyr, salme og komedie
- b) tekster fra oplysningstid og romantik
- c) et historisk bredt og genremæssigt varieret udvalg af tekster fra 1870 til i dag, herunder realistiske og modernistiske tekster
- d) mindst syv værker blandt kategorierne roman, drama, novellesamling, digtsamling og ræsonnerende prosa, herunder mindst ét fra tiden før 1800, mindst ét fra 1800-tallet og mindst ét fra tiden efter 1900. Mindst tre af kategorierne skal være repræsenteret, og blandt værkerne skal mindst ét være et udenlandsk værk i oversættelse. Tre af værkerne læses individuelt i tilknytning til et fagligt forløb, vælges af kursisten og godkendes af læreren. Kursisten dokumenterer mundtligt eller skriftligt sit arbejde med hvert af disse tre værker
- e) arbejde med grundlæggende tekstanalytiske begreber og metoder
- f) litteratur-, kultur- og bevidsthedshistoriske fremstillinger i relation til de læste tekster og med udblik til internationale strømninger.

I arbejdet med det litterære stofområde skal eleverne stifte bekendtskab med mindst én tekst af hver af forfatterne: Ludvig Holberg, Adam Oehlenschläger, N.F.S. Grundtvig, Steen St. Blicher, H.C. Andersen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Martin Andersen Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Martin A. Hansen, Peter Seeberg og Klaus Rifbjerg.

Det mediemæssige stofområde

Der arbejdes med et genremæssigt varieret udsnit af udtryksformer i såvel trykte som elektroniske medier. I stofområdet indgår:

- a) nyhedsgenrer
- b) reklamer
- c) dokumentargenrer
- d) fiktiongenrer
- e) visuelle, auditive og audiovisuelle kommunikationsformer
- f) et værk i form af et større afrundet medieprodukt
- g) kommunikationsteori og pragmatik.

I forbindelse med et eller flere af de tre stofområder arbejdes med svenske og norske tekster på originalsproget.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke være i stand til at opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof skal perspektivere og uddybe kernestoffet og udvide kursisternes faglige horisont. Undervisningen i det supplerende stof optager ca. 15 pct. af fagets uddannelsestid.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til kursisternes niveau fra grundskolen. Arbejdet med mundtlighed og skriftlighed forbinder de fire kompetencer: at lytte, tale, læse og skrive med en overordnet indsigt i sprog, litteratur og kommunikation og er baseret på en synlig integration af fagets receptive og produktive dimension.

I undervisningen indgår de faglige kompetencer i et samspil inden for og på tværs af de tre stofområder, det sproglige, det litterære og det mediemæssige. Specielt indgår det sproglige arbejde som et integreret led i tekstlæsningen, idet der i særlig grad lægges vægt på den brugs- og mediemæssige sammenhæng, som teksterne indgår i.

I undervisningen perspektiveres teksterne historisk og systematisk med blik for deres funktion i såvel en samtidig som en nutidig sammenhæng.

3.2 Arbejdsformer

Der inddrages en bred vifte af *arbejdsformer*, hvor lærerstyret undervisning veksler med kursisternes selvstændige arbejdsformer: lærerforedrag, individuelt arbejde, elevoplæg, classesamtale, gruppearbejde, projektarbejde samt internetbaseret tilrettelæggelse, idet der i tilrettelæggelsen markeres en tydelig progression i forhold til det samlede undervisningsforløb.

Det skriftlige arbejde omfatter mindre skriveøvelser, som træner kursisternes delkompetencer samt større genredefinerede opgaver, hvor kursisterne med udgangspunkt i en udpeget kommunikationssituation formidler et danskfagligt emne eller en danskfaglig problemstilling. Der lægges vægt på faglig vejledning i skrivefasen. I tilrettelæggelsen af det skriftlige arbejde indgår endvidere:

- et forløb om skriftlighed i kursets første halvdel, hvor kursisterne arbejder med grundlæggende begreber og metoder af betydning for skriveproces og det færdige produkt.

Det mundtlige arbejde omfatter forskellige mundtlige genrer, som anvendes i forbindelse med formidling i forskellige kommunikationssituationer. I tilrettelæggelsen indgår endvidere:

- et forløb om mundtlighed i kursets første halvdel, hvor kursisterne arbejder med forskellige mundtlige genrer. Kursisterne arbejder med egnede teknikker og redskaber i forbindelse med forberedelse, afvikling og evaluering af mundtlige fremstillinger.

3.3 It

Der lægges vægt på inddragelse af it i undervisningen i forbindelse med:

- skriveundervisningen og i arbejdet med præsentationsstøttede mundtlige oplæg
- informationssøgning
- brug af interaktive programmer i arbejdet med sproglære
- etablering af virtuelle konferencer i forbindelse med projektarbejde og vejledning i skriveundervisningen.

3.4 Samspil med andre fag

Danskfaget er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene.

På *toårigt hf* styrkes de danskfaglige mål gennem et fagligt samspil, idet faget perspektiveres til kernestof eller supplerende stof i andre fag fra hf's fagrække.

På *enkeltfags-hf* tilgodeses det faglige samspil i det omfang, som tilrettelæggelsen muliggør.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De gennemførte forløb evalueres løbende med henblik på at give lærer og kursist viden om det faglige standpunkt og på at fastlægge det efterfølgende arbejde. Der gøres brug af forskellige evalueringsformer, herunder:

- portfolioevaluering, evt. med elektroniske portfolioer, hvori indgår besvarelser af større og mindre skriveøvelser
- projektfremlægelse
- mundtlige oplæg
- mindre skriftlige prøver.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Prøven har en varighed af 6 timer.

Eksaminanden vælger mellem et antal opgaver stillet på grundlag af et tekst-/billedmateriale. De første 1½ time af prøven afvikles i grupper, hvor dele af materialet, genrevalg og formidlingssituation drøftes. Ved prøven skal eksaminanden på baggrund af et tekstmateriale udforme et konkret forslag til en formidling af et danskfagligt kernestof til en udpeget modtagergruppe.

Den mundtlige prøve

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand, og der gives 60 minutters forberedelsestid. Prøvematerialet vælges af eksaminator, sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksamensspørgsmålene fordeles skønmæssigt over det sproglige, det litterære og det mediemæssige stofområde i størrelsesordenen 1:4:1, således at de enkelte spørgsmål har et af stofområderne i fokus. Eksamensspørgsmålet indeholder en eller flere tekster med samlet omfang på højst 8 normalsider. Såvel kendte som ukendte tekster kan indgå, men mindst én tekst skal være ukendt.

- Inden for *det sproglige stofområde* stilles spørgsmålene med udgangspunkt i skriftlige eller mundtlige tekster, som eksaminanden skal analysere med vægt på det sproglige særpræg og den konkrete kommunikationssituation, som de har indgået i.
- Inden for *det litterære stofområde* stilles spørgsmålene med udgangspunkt i skønlitterære tekster, som eksaminanden skal analysere, fortolke og perspektivere.
- Inden for *det mediemæssige stofområde* stilles spørgsmålene med udgangspunkt i trykte eller elektroniske medietekster, som eksaminanden skal behandle med vægt på virkemidler, funktion og betydning.

Et eksamensspørgsmål må kun optræde én gang på det enkelte eksamenshold.

På grundlag af et oplæg på ca. 10 minutter af eksaminanden former den videre eksamination sig som en faglig samtale om det trukne emne. I samtalen perspektiveres til det øvrige læste stof.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Den skriftlige prøve

Der lægges vægt på eksaminandens færdighed i:

- skriftlig fremstilling
- kommunikations- og mediebevidsthed
- emnebehandling
- at anvende danskfaglig viden og fagets grundlæggende metoder.

Den mundtlige prøve

Der lægges vægt på eksaminandens færdighed i:

- mundtlig fremstilling
- at foretage en behandling af det trukne materiale
- at anvende danskfaglig viden og fagets grundlæggende metode

Ved begge prøver gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

2-årigt hf juni 2008

Design C

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Designs genstandsområde er produktdesign, kommunikationsdesign og design af fysiske omgivelser, der ses som et samspil mellem form, funktion og kommunikation.

Faget defineres som procesorienteret, bevidst problemløsning, der ses i historisk og samfundsmæssig sammenhæng.

Designanalyse er det element, der etablerer sammenhæng mellem fagets praktiske og teoretiske side. Med analyse under den praktiske designproces kvalificeres en forståelse for professionel design som proces og resultat, ligesom analyse af professionelt design skærper en bevidsthed om designprocessen i praksis.

I de gymnasiale uddannelser baseres designundervisningen på projekter, der integrerer praktiske og teoretiske dimensioner.

1.2 Formål

Kursisterne skal tilegne sig de basale designmæssige kompetencer, som er forudsætning for den praktiske gennemførelse af en designproces, og som gør dem i stand til at analysere og vurdere den designede omverden.

Faget skal med sin strukturering af en problemløsende arbejdsproces give kursisterne en metode, som de kan overføre til løsning af opgaver i andre fag i den gymnasiale uddannelse og i videregående uddannelsesforløb.

Undervisningen skal give bevidsthed om designs rolle i en globaliseret verden, som led i en international kommunikation og som metode til løsning af lokalt betingede problemstillinger.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) identificere et designproblem og gennemføre en designproces
- b) visuelt og mundtligt formidle en designproces, designløsninger og designanalyse
- c) foretage, dokumentere og begrunde valg i en designproces
- d) analysere og vurdere design som proces og resultat
- e) analysere design ud fra kontekstuelle parametre
- f) være i stand til at bevæge sig mellem praksis og teori, det abstrakte og det konkrete, mellem helhed og detaljer, mellem det kendte og det endnu ukendte.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) designparametre: form, rum, funktion, kommunikation, æstetik og identitet
- b) kontekstuelle parametre: samfund, miljø, etik, branding, økonomi, teknologi og innovation
- c) produktdesign
- d) kommunikationsdesign

- e) design af fysiske omgivelser
- f) historisk fokus på design fremstillet i perioden fra modernismen til i dag.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Supplerende stof kan være immateriel design, design fremstillet før modernismen samt design, der ligger uden for vestlig designtradition.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Den primære undervisningsform er induktiv, således at de faglige praktiske og teoretiske kompetencer tilegnes med udgangspunkt i projektarbejdet. Kompetencerne opnås gennem kursisters erfaringer med egne projekter og gennem beskæftigelse med professionelt udført design.

Projekterne skal tilrettelægges, så kursisterne i stigende grad kan vise selvstændigt initiativ i identificeringen af en designmæssig problemstilling samt i formulering og løsning af den.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen veksler mellem projektperioder og korte kursusforløb, der skaber redskabsmæssige forudsætninger for at gennemføre en designproces.

Kursisternes arbejde, progression og selvevaluering fastholdes i en portfolio.

Ved afslutningen af hvert større projekt foretager kursisten en skriftlig opsummering af forløbets praktiske og teoretiske elementer. Opsummeringens omfang er ca. en side. Resultaterne fra hvert projektforsløb samles i portfolioen. Kursisten redigerer denne, så teoretiske og praktiske researchmaterialer og løste opgaver tydeligt fremgår. Kursisten udarbejder en indholdsfortegnelse over de projektforsløb mv., som indgår i portfolioen.

Kursisterne arbejder både individuelt og i grupper. Ved gruppearbejder skal den enkelte kursist udfærdige en individuel dokumentation i sin portfolio af sit arbejde i projektforsløbet.

Der indgår eksterne aktiviteter i form af besøg på tegnestuer, virksomheder, udstillinger eller tilsvarende.

3.3 It

It er et fundamentalt arbejdsredskab i designprocessens forskellige faser. Kursisterne anvender it i forbindelse med research, efterprøvning af idéer, visualisering og formidling.

3.4 Samspil med andre fag

Design er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

I designprojekterne indgår løbende evaluering som en naturlig del af processen. Der foregår dels evalueringer i form af samtaler undervejs, som inddrager hele holdet, dele af holdet eller den enkelte kursist, og der finder en evaluering sted under den afsluttende præsentation af det enkelte projekt.

Med udgangspunkt i portfolioen vurderes kursisternes arbejde løbende i forhold til de stillede opgaver.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve, og skolen vælger for det enkelte hold mellem nedenstående to prøveformer:

Prøveform a) Mundtlig prøve på grundlag af en præsentationsopgave stillet af eksaminator.

Opgaven tager udgangspunkt i eksaminandens portfolio, jf. pkt.3.2. Opgaven stilles inden for et emne, der er udvalgt af eksaminanden og godkendt af eksaminator. Emnet skal være valgt således, at eksaminanden kan inddrage eksempler på tværs af portfolioen og på tværs af mindst 2 discipliner (produktdesign, kommunikationsdesign og design af fysiske omgivelser).

Skolen sender præsentationsopgaveformuleringerne til censor. Censor godkender præsentationsopgaveformuleringerne forud for prøvens afholdelse.

Opgaverne udleveres 2 dage før prøven, og forberedelsestiden er minimum 48 timer.

I forberedelsestiden udvælger eksaminanden materialer fra portfolioen og forbereder med udgangspunkt heri en præsentation på grundlag af den stillede opgave.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation. Eksaminationen former sig derefter som en uddybende samtale, der kan omfatte emner inden for hele fagets kernestof og supplerende stof. Eksaminandens præsentation udgør op til halvdelen af eksaminationstiden.

Prøveform b): Mundtlig prøve på grundlag af en opgave, som tager udgangspunkt i eksaminandens portfolio. Eksamensopgaverne formuleres af eksaminator. Eksamensopgaverne formuleres således, at eksaminanderne kan inddrage eksempler på tværs af portfolioen og på tværs af disciplinerne produktdesign, kommunikationsdesign og design af fysiske omgivelser.

Skolen sender eksamensopgaveformuleringerne til censor. Censor godkender eksamensopgaveformuleringerne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter pr. eksaminand. Der gives 60 minutters forberedelsestid.

Den enkelte eksamensopgave besvares ved hjælp af eksempler fra eksaminandens portfolio (jf. pkt. 3.2). Eksemplerne er dels fremstillet af eksaminanden, dels fotografier eller reproduktioner af eksempler, fremstillet af andre.

Eksaminanden redegør for opgaven med udgangspunkt i portfolioens indhold. Redegørelsen uddybes i en efterfølgende samtale.

Hele portfolioen kan inddrages i eksaminationen.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Der lægges desuden vægt på:

- at eksaminanden redegør for research i form af informationssøgning, egne empiriske undersøgelser og eksperimenter.

Der gives én samlet karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

2-årigt hf juni 2008

Dramatik C

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Dramatik er et fag, som integrerer de skabende processer i drama og teater med overvejelser over de æstetiske resultater. Stoffet er menneskelige handlinger og relationer – ofte præget af konflikter – formuleret i en kunstnerisk struktur med anvendelse af teatrets udtryksmidler: Krop, stemme, sprog og tekniske virkemidler.

Inspirationen til den kunstneriske struktur kommer fra virkelighed og fiktion – dagligliv, kunst, kultur og videnskaben om drama og teater.

Overvejelserne over de æstetiske resultater går fra en beskrivelse og forståelse af de skabende processer til analyse og perspektivering af teaterforestillingen og andre performative udtryk.

1.2 Formål

Faget dramatik bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved, at kursisterne opnår såvel grundlæggende færdigheder i at skabe, realisere og analysere sceniske udtryk som handlekraft til at udvikle og virkeliggøre egne ideer - herunder at indgå i forpligtende samarbejder om realisation af ideerne for en defineret målgruppe.

Der lægges vægt på kursisternes færdighed i at analysere og vurdere såvel processen som resultatet og på deres evne til at kombinere teori og dramatisk praksis på en reflekteret måde. Kursisterne tilegner sig færdigheder og viden om udvalgte former for drama og teater og disse kunstformers betydning for menneskelig erkendelse og udvikling.

I arbejdet med drama og teater og gennem inddragelse af kompetencer fra andre fag udvikler kursisterne forståelse for relationerne mellem den europæiske og den globale kunst og kultur.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) skabe og forstå konkrete sceniske udtryk og spil
- b) forstå og anvende centrale begreber fra drama og teater
- c) anvende dramaets og teatrets teknikker i problemløsning og idéudvikling
- d) reflektere over den skabende proces og produktet
- e) forstå og anvende udvalgte teorier om europæisk drama og teater og se dem i en kulturhistorisk sammenhæng
- f) arbejde kreativt, innovativt og selvstændigt i samspil med andre.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) grundlæggende principper for udvikling og realisation af en idé
- b) grundlæggende principper for at skabe et spil for eller med andre, med eller uden en tekst

- c) grundlæggende begreber, teknikker og metoder i arbejdet med fysiske udtryk, dialoger, improvisation og rollespil
- d) to teaterhistoriske perioder – én før og én efter år 1900.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke være i stand til at opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget dramatik skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget åbne for ny erkendelse og samspil med andre fag, så kursisterne kan leve op til de faglige mål.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges, således at der i alle forløb er en integration mellem det praktisk-eksperimenterende og teoretisk-analyserende arbejde og under hensyntagen til, at faget skal give kursisterne sans for drama og teater som måder at opleve, tænke, udforske og fremstille virkeligheden på.

Kursisternes faglige læring opbygges ud fra to forskellige iagttagelsespositioner, den ene når de som deltagere i en øvelse eller realisation får konkrete erfaringer med et stof, den anden når de som tilskuere iagttager, giver respons, analyserer og reflekterer. På den måde bygger undervisningen bro mellem det skabende og det videnskabelige.

Faget har berøringsflader med såvel alle andre humanistiske fag som samfundsfagene og nogle af de naturvidenskabelige fag. Det er derfor væsentligt, at undervisningen tilrettelægges, så eleverne får mulighed for at inddrage den faglige viden og de kompetencer, som de opnår i andre fag.

For at styrke elevernes forståelse for kvalitet skal der indgå forløb, hvor eleverne møder det professionelle miljø enten som tilskuere eller i et samarbejde.

3.2 Arbejdsformer

Progressionen i undervisningen går fra arbejdet med enkle øvelser og realisationer af ideer eller tekster over mindre projekter og korte kursusforløb til et selvstændigt projektarbejde.

Den indledende fase vil være præget af lærerstyring og af, at hele holdet arbejder med fælles problemstillinger, mens der i de mindre projekter veksles mellem lærerstyring og kursisternes selvstændige arbejde i mindre grupper.

I projektarbejdet skal kursisterne individuelt eller i grupper på op til fem personer lave en mindre produktion, herunder formulere en idé og realisere den for eller med en defineret målgruppe. I denne fase er lærerens rolle den konstruktivt kritiske vejleder og kommentator.

Produktionen dokumenteres løbende i en logbog, der skal forklare og argumentere for gruppens idé, beskrive og reflektere over realisationsprocessen, over målgruppens reaktioner og vurdere proces og produkt.

Hver kursist skal opbygge og redigere en portfolio med materialer fra centrale dele af stoffet. Det kan være:

- kommenterede tekstcitater, skitser, fotos, levende billeder og lyd
- materialer udleveret i forbindelse med undervisningen
- materialer, som kursisterne selv har skaffet
- refleksioner over øvelsesforløb og projekter
- refleksioner over læreprocessen og fagets kombination af praktisk og teoretisk tilgang til stoffet.

Målet med skriftligt arbejde i dramatik er, at kursisterne kan formidle den faglige indsigt, som de opnår, at de kan forklare og uddybe de faglige problemstillinger, og at de udvider deres bevidsthed om læreprocessen.

3.3 It

Kursisterne skal bruge elektronisk kommunikation og vidensdeling, ligesom de skal indsamle, bearbejde og vurdere information fra forskellige kilder, herunder internettet.

3.4 Samspil med andre fag

Dramatik er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene.

Som praktisk-musisk fag i 1. hf skal undervisningen tilrettelægges, således at et samspil med andre fag indgår.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Kursisternes evne til at arbejde med de praktisk-eksperimenterende dele af faget og forstå og formidle de teoretisk-analyserende elementer er sammen med kursisternes portfolioer basis for den løbende evaluering.

4.2 Prøveform

Der afholdes en todelt mundtlig prøve med en varighed på i alt 30 minutter for den enkelte eksaminand.

Den *første, praktiske del* er en prøve i evnen til at udvikle og realisere en idé, baseret på det afsluttende projekt. Prøven består af en gruppevis eller individuel præsentation af (dele af) det afsluttende projekt. Gruppen kan bestå af indtil 5 eksaminander. Prøvens varighed er 5-7 minutter gange antallet af gruppemedlemmer. Der gennemføres ingen eksamination under denne del af prøven. Ved præsentationen kan eksaminanderne anvende enkelte hjælpere, hvis indsats skal fremstå klart for eksaminator og censor.

Den *anden del* er en individuel mundtlig prøve uden forberedelsestid i evnen til at forstå og se projektet i et større perspektiv. Udgangspunktet er et kort oplæg fra eksaminanden efterfulgt af en af eksaminator ledet perspektiverende faglig samtale, hvor eksaminandens portfolio inddrages.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved *den praktiske del* af prøven indgår følgende momenter i bedømmelsen:

- projektets kompleksitet og sværhedsgrad
- graden af gennemarbejdelse
- eksaminandens evne til at kommunikere til målgruppen.

Ved *den individuelle prøve* indgår følgende momenter i bedømmelsen:

- eksaminandens overblik og detaljerede forståelse af projektet
- eksaminandens evne til at reflektere og perspektivere til relevante teorier og historie
- eksaminandens evne til under samtalen at udfolde nye sider af projektet.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

2-årigt hf juni 2008

Engelsk B

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Engelsk er et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag. Faget beskæftiger sig med engelsk sprog, engelsksprogede kulturer og globale forhold. Faget omfatter anvendelse af engelsk i skrift og tale foruden en viden om fagets stofområder.

1.2 Formål

Det er formålet med undervisningen, at kursisterne gennem arbejdet med engelsk opnår evne til at forstå og anvende det engelske sprog, således at de kan orientere sig og agere i en globaliseret verden. Det er derudover formålet, at kursisterne opnår viden om britiske, amerikanske og andre engelsksprogede landes samfundsforhold og kulturer, og at deres forståelse af egen kulturbaggrund derved udvikles. Faget skaber grundlag for, at kursisterne kan kommunikere på tværs af kulturelle grænser. Undervisningen i fagets forskellige discipliner bidrager til at udvikle kursisternes sproglige, kulturelle og æstetiske viden og bevidsthed og dermed deres generelle studiekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) stå mundtligt og skriftligt engelsk om almene og faglige emner
- b) læse engelske tekster meningsfyldt op
- c) beherske et varieret ordforråd, som gør det muligt at deltage i en samtale og diskussion på engelsk
- d) give en nuanceret, sammenhængende mundtlig og skriftlig fremstilling af et kendt emne på et flydende og hovedsageligt korrekt engelsk
- e) kunne gøre rede for indhold og synspunkter i forskellige typer engelske tekster
- f) analysere ikke-litterære tekster
- g) analysere og fortolke litterære tekster
- h) perspektivere den enkelte tekst i forhold til samfundsmæssige, kulturelle og historiske sammenhænge
- i) anvende en grundviden om historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA til analyse og perspektivering af aktuelle forhold
- j) formulere egne synspunkter på engelsk med anvendelse af hensigtsmæssige kommunikationsstrategier
- k) anvende faglige opslagsværker og øvrige hjælpemidler
- l) benytte hensigtsmæssige sprogindlæringsstrategier.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) det engelske sprogs grammatik, ortografi og tegnsætning
- b) udtale, ordforråd og idiomatik
- c) kommunikationsstrategier, standardsprog og variation

- d) det engelske sprog som globalt kommunikationssprog
 - e) orskellige typer nyere litterære og ikke-litterære tekster
 - f) tekstanalytiske begreber
 - g) væsentlige historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA
 - h) historiske og aktuelle forhold i andre dele af den engelsktalende verden.
- Litterære og ikke-litterære tekster i kernestoffet skal være ubearbejdede og på autentisk engelsk.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof uddyber og perspektiverer kernestoffet og udvider kursisternes faglige horisont. Der indgår tekster og andre udtryksformer fra nyeste tid, som har udgangspunkt i den engelsktalende verden, samt stof på engelsk fra andre fagområder.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til kursisternes niveau fra grundskolen. Undervisningen tilrettelægges, så der veksles mellem induktivt og deduktivt tilrettelagte forløb.

Arbejdet med sprog, tekst og kultur integreres, således at kursisterne oplever en klar sammenhæng mellem udtryksmåde, stof og kommunikationssituation.

Der skal arbejdes med lytte-, læse- og kommunikationsstrategier, og kursisternes egen sprogproduktion i skrift og tale skal prioriteres højt. Undervisning i tekstanalyse og fremmedsprogstilegnelse skal tilpasses den faglige progression. Arbejdssproget er helt overvejende engelsk.

3.2 Arbejdsformer

Arbejdet med faget organiseres fortrinsvis i emner. Der skal indgå mindst 6 emner med udgangspunkt i fagets kernestof og i det supplerende stof.

Undervisning og arbejdsformer, der fortrinsvis er lærerstyrede, skal gradvist afløses af undervisning og arbejdsformer, der giver kursisterne større selvstændighed og ansvar. Arbejdsformer og metoder skal passe til de faglige mål, og det skriftlige og mundtlige arbejde skal varieres, så kursisterne udvikler en nuanceret og fleksibel udtryksfærdighed i både skrift og tale.

Arbejdet med fagets skriftlige side skal tilrettelægges, så det indgår som støtte for tekst- og emnearbejdet og som støtte for sprogindlæringen. Det skriftlige arbejde skal også indgå som selvstændig disciplin og tilrettelægges, så kursisterne udvikler evne til at beherske det engelske sprogsystem i en fri skriftlig fremstilling og til at udtrykke sig klart og nuanceret på hovedsageligt korrekt engelsk.

Undervisningen i skriftlig udtryksfærdighed tilrettelægges, så kursisterne trænes i arbejdet med et bredt spektrum af genrer. Undervisningens fokus skal være på både skriveprocessen, herunder forskellige hensigtsmæssige skrivestrategier, og på det færdige produkt og dets kvaliteter.

3.3 It

It skal anvendes som redskab til støtte for tekstarbejdet og for arbejdet med den færdighedsmæssige side af sprogstilegnelsen. Den praktiske anvendelse af it skal styrke kursisternes evne til at søge og udvælge relevant fagligt materiale fra et større stofområde. Kursisterne skal opnå kendskab til de forskelle i kommunikationsstrategier, som knytter sig til anvendelse af forskellige elektroniske genrer.

3.4 Samspil med andre fag

Faget er omfattet af det generelle krav om samspil mellem fagene. Den mundtlige og skriftlige sprogfærdighed skal i dette samspil styrkes ved, at kursisterne tilegner sig og formidler dele af det faglige stof på engelsk.

Engelsk skal med udgangspunkt i fagets kernestof og det supplerende stof bidrage til at udbygge og belyse det faglige indhold i og perspektivet på stofområder, som behandles i samspillet. På *hf-enkeltfag* tilgodeses det faglige samspil i det omfang, som tilrettelæggelsen muliggør.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Ved indgangsniveauet og i årets løb skal der foretages evaluering i form af screening eller andre individuelle test for at fastslå den enkelte kursists niveau og progression. For at kursisterne kan få et redskab til at vurdere egen videntilvækst, skal der desuden foretages selvevaluerende test.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Grundlaget for den skriftlige prøve er et todelt centralt stillet opgavesæt. Hele opgavesættet udleveres ved prøvens start.

Prøvens varighed er 5 timer. I den første time må computer eller faglige hjælpemidler ikke benyttes.

Efter 1 time indsamles alle besvarelser af første del af opgavesættet, og herefter må alle hjælpemidler benyttes til besvarelse af anden del af opgavesættet.

Den mundtlige prøve

Med udgangspunkt i et ukendt, ubearbejdet tekstmateriale, der er tematisk tilknyttet et studeret emne, prøves i præsentation, samtale, tekstforståelse og perspektivering. De emner, der indgår som grundlag for prøven, skal tilsammen dække de faglige mål og kernestoffet. Tekstmaterialets omfang er 5-7 normalsider. Materialet sendes til censor og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Tekstmaterialet med tilknytning til et af de studerede emner udleveres dagen før prøven, og forberedelsestiden er mindst 24 timer.

Det samme ukendte prøvemateriale må højst anvendes ved 3 eksaminationer på samme hold.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved *den skriftlige prøve* lægges der vægt på eksaminandens beherskelse af det engelske sprog, forståelse af forlægget og færdighed i skriftlig fremstilling på engelsk.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af den samlede besvarelse.

Ved *den mundtlige prøve* lægges der vægt på, at eksaminanden på et flydende og hovedsageligt korrekt engelsk kan præsentere, analysere, fortolke og perspektivere det ukendte tekstmateriale og anvende den viden, der er opnået i arbejdet med det studerede emne. Endvidere lægges der vægt på evnen til at formidle egne synspunkter og argumenter.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Idræt C

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Faget idræt tager udgangspunkt i den fysiske aktivitet og inddrager viden fra de natur- og sundhedsvidenskabelige samt de humanistiske og samfundsvidenskabelige områder. Faget giver indsigt i den fysiske aktivitets betydning for sundheden i bredeste forstand. Idrætslige færdigheder, bevægelsesglæde og viden giver erfaringer med kroppen og dens bevægelsesmuligheder. Gennem alsidighed og fordybelse og ved inddragelse af teori skaber faget forståelse af idrættens kulturelle værdier.

1.2 Formål

Gennem alsidig idrætsundervisning opnår kursisterne grundlæggende idrætslige færdigheder og erfaringer med kroppens bevægelsesmuligheder. De opnår forståelse for at kombinere praktiske erfaringer med teoretisk viden i relation til træning og sundhed og opnår således forståelse for betydningen af at være i god fysisk træningstilstand. Undervisningen bidrager til udvikling af kursisternes personlige identitet og sociale kompetencer, og gennem oplevelsen af glæden ved at bevæge sig motiverer faget til en fysisk aktiv livsstil.

2. Faglige mål og fagligt indhold.

2.1 Faglige mål

Fokusområde fysisk aktivitet

Kursisterne skal kunne:

- beherske grundlæggende idrætslige færdigheder og funktionelle bevægelser
- indgå i udvalgte idrætsdiscipliner og aktiviteter, der tilgodeser genrerne
 - a) tekniske og taktiske elementer i forskellige boldspil
 - b) koreograferede og frie bevægelser til musik og lyd
 - c) funktionelle og hensigtsmæssige bevægelser inden for øvrige klassiske og nye idrætter
 - indgå i forskellige typer af samarbejdsrelationer
 - udvikle kropsbevidsthed.

Fokusområde teori og træning

Kursisterne skal kunne:

- kende centrale begreber inden for idrættens discipliner og træning.
- forstå den fysiske aktivitets og livsstilens betydning for sundheden, herunder kunne orientere sig om muligheder for at dyrke idræt i fritiden
- kende til roller og etik i idræt
- udforme og udføre et opvarmningsprogram
- udføre og have indsigt i enkle fysiologiske tests
- udfærdige, gennemføre og evaluere eget fysisk træningsprogram.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) alsidige idrætsdiscipliner og -aktiviteter, der tilgodeser kropsbeherskelse og boldbeherskelse
- b) grundlæggende principper for træning samt basale idrætsfaglige begreber om træning, livsstil og idrætsvaner
- c) idrætter, der fokuserer på samarbejde og etik og fremmer selvværd.

2.3 Supplerende stof

Ud over kernestoffet indgår supplerende stof, som i samspil med de øvrige fag i fagrækken perspektiverer kernestoffet. Ad den vej udvides kursisternes faglige horisont, og de bevidstgøres om fagets muligheder.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen skal tage udgangspunkt i et fagligt niveau svarende til kursisternes niveau fra grundskolen.

Der lægges i undervisningen vægt på, at fagets praktiske discipliner inddrager den nødvendige teori om sammenhængen mellem fysisk aktivitet, træning og sundhed. Alsidigheden i disciplinvalget tilgodeses ved, at genrerne a, b og c (jf. pkt. 2.1, fokusområde fysisk aktivitet) hver indgår med mindst 25 pct. Det centrale for faget er den fysiske aktivitet. Fokuspunktet teori og træning integreres i den fysiske aktivitet, således at træningsaspektet indgår i undervisningen sammen med den relevante kobling til fagets teoriområder.

I kraft af den rolle, som praktikken spiller for den enkelte kursists faglige og personlige udbytte og deraf følgende motivation til fortsat at dyrke idræt, skal undervisningen i idræt tage hensyn til progression, variation, sikkerhed samt til den fysiologiske kønsforskel. Den enkelte kursist deltager således i både kønsdifferentieret og kønsintegreret undervisning.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres i forløb, der har en sådan længde, at den faglige fordybelse tilgodeses. Det enkelte forløb skal med udgangspunkt i praksis integrere teori og træning i de enkelte lektioner. Kursisterne skal i perioder arbejde med tematiske forløb, der som udgangspunkt kobler praktik og teori og munder ud i et produkt som dokumentation for såvel proces som fagligt resultat. Undervisningen skal ved valg af forløb give kursisterne en alsidig oplevelse af fagets muligheder, og forløbene skal sikre, at begge køn motiveres for fortsat fysisk aktivitet.

3.3 It

Kursisterne gør brug af it til at skaffe sig viden om sundhed, livsstil og idrætsvaner. It kan inddrages i forbindelse med forskellige testformer og bearbejdelsen heraf samt som kilde til afdækning af mulighederne for at dyrke idræt i fritiden.

3.4 Samspil med andre fag

I det 2-årige hf indgår faget i tæt samarbejde med den øvrige fagrække i *introduktionskurset*. Faget giver mulighed for samspil med alle fag i fagrækken. Dette samspil sikrer, at kursisterne opnår den nødvendige forståelse af specifikke idrætsfaglige elementer samtidig med, at de bevidstgøres om de videre konsekvenser af fysisk aktivitet og træning i forhold til livsstil, kropsidealer og almindelse.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering i faget. Kursisternes vurderes på baggrund af en helhedsvurdering, hvor både idrætslige og sociale færdigheder samt teoretisk viden indgår. Kursisternes forståelse for at koble teoretisk viden på et personligt træningsprogram skal indgå i vurderingen. Den enkelte kursist skal evalueres på baggrund af både kønsintegreret og kønsdifferentieret undervisning.

4.2 Prøveform

Der afholdes ikke prøve i faget.

4.3 Bedømmelseskriterier

I forbindelse med den løbende evaluering, herunder vurderingen af kursisternes aktivitetsniveau, oprykning til 2. hf samt vurderingen af det faglige grundlag for valg af B-niveau, anvendes følgende bedømmelseskriterier:

Fokusområde fysisk aktivitet

- beherskelse af grundlæggende idrætslige færdigheder
- kvaliteten i udvalgte alsidige idrætsdiscipliner og aktiviteter inden for genrerne:
 - a) tekniske og taktiske færdigheder i forskellige former for boldspil
 - b) koreograferede og frie bevægelser til musik og lyd
 - c) funktionelle og hensigtsmæssige bevægelser i øvrige klassiske og nye idrætter
 - evne til at arbejde selvstændigt og indgå i samarbejdsrelationer.

Fokusområde teori og træning

- evne til at koble teori, praktik og træning i forbindelse med opvarmning, træningsprogram og tematiske forløb
- fysisk formåen.

2-årigt hf juni 2008

Kultur- og samfundsfaggruppe

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Faggruppen består af fagene historie, religion og samfundsfag. Faggruppen giver grundlæggende indsigt i samspillet mellem den historiske, samfundsmæssige og kulturelle udvikling lokalt, nationalt og internationalt, både hvad angår tilværelsestolkning, de grundlæggende livsvilkår samt individers udfoldelses- og handlemuligheder.

1.2 Formål

Undervisningen skal udvikle kursisternes selv- og omverdensforståelse og derigennem bidrage til at skabe et fagligt fundament for selvstændig stillingtagen og aktiv deltagelse i et moderne, flerkulturelt og demokratisk samfund.

Kursisterne skal opnå viden om og forståelse af væsentlige elementer i den historiske udvikling, det moderne samfunds kompleksitet og dynamik, forskellige religioner, kulturelle værdier og livsanskuelser. Den sammenhængende indsigt og helhedsforståelse, som kursisterne opnår i arbejdet med flerfaglige problemstillinger og ved anvendelsen af begreber, teorier og metoder fra fagene i faggruppen, giver forståelse af sammenhængen mellem fagene i faggruppen og bidrager til at styrke kursisternes studiekompetence.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Indhold

Kursisterne skal kunne:

- anvende og kombinere viden og metoder fra faggruppen til at opnå indsigt i historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhænge med forståelse af det enkelte fags særpræg
- redegøre for forskellige livsanskuelser, religioner og politiske grundholdninger og deres betydning i en historisk og aktuel sammenhæng
- reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende
- diskutere egne og andres kulturelle værdier i forhold til nutidige og fortidige værdier
- anvende viden om centrale epoker til at opnå forståelse af sammenhænge af kulturel og samfundsmæssig art i Danmarkshistorien
- sætte religionerne og deres virkningshistorie i relation til udvalgte aspekter af europæisk kultur og tænkning
- undersøge sammenhænge mellem relevante baggrundsvariable og sociale og kulturelle mønstre.

Metode

Kursisterne skal kunne:

- indsamle, analysere og kritisk anvende forskelligartede materialetyper

- skelne mellem beskrivelse og vurdering og kunne identificere de værdier, der ligger til grund for egne og andres udsagn
- gennemføre en flerfaglig empirisk undersøgelse
- formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt ved anvendelse af faglig terminologi
- argumentere for et synspunkt på et fagligt grundlag og kunne diskutere og vurdere konsekvenserne af synspunktet.

2.2 Fagligt indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i fællesfaglige problemstillinger. Den omfatter såvel fagenes kerne-stof som supplerende stof, der perspektiverer og uddyber kernestoffet.

Der arbejdes med fællesfaglige emner inden for eller på tværs af følgende områder:

- globalisering og kulturmødet
- områdestudium
- identitetsdannelse i traditionelle, moderne og senmoderne samfund
- værdier og livsformer
- religiøse og politiske brud i dansk og europæisk perspektiv
- det gode samfund.

Andre områder kan inddrages til perspektivering af de fællesfaglige emner.

2.2.1 Historie

Kernestoffet er:

- a) dansk historie og identitet
- b) hovedlinjerne i Europas historie fra antikken til i dag
- c) natur, teknologi og produktion i historisk og nutidigt perspektiv
- d) styreformer i historisk og nutidigt perspektiv
- e) ideologiernes kamp i det 20. århundrede
- f) forholdet mellem den vestlige kulturkreds og den øvrige verden.

2.2.2 Religion

Kernestoffet er:

- a) kristendom, navnlig med henblik på dens europæiske og danske fremtrædelsesformer. I arbejdet indgår nutidige tekster samt tekster fra det Gamle og det Ny Testamente
- b) islam, herunder såvel nutidige tekster som tekster fra Koranen, med inddragelse af en europæisk og dansk kontekst
- c) udvalgte sider af yderligere én religion
- d) religionernes centrale fænomener som myte, ritual, kult, etik, lære, den religiøse erfaring og religionernes organisering
- e) etiske eller filosofiske problemstillinger
- f) religioners samfundsmæssige, politiske og kulturelle betydning i fortid og nutid.

2.2.3 Samfundsfag

Kernestoffet er:

- a) politiske ideologier
- b) demokrati og menneskerettigheder, herunder betydningen af retssystemet
- c) politiske beslutninger og deltagelsesmuligheder
- d) identitetsdannelse og socialisation
- e) sociale og kulturelle forskelle, herunder velfærd og fordeling
- f) økonomiske sammenhænge og styringsinstrumenter.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen i faggruppen gennemføres som en vekselvirkning mellem flerfaglige og særfaglige aktiviteter. Undervisningen skal være alsidig i valg af metoder og problemstillinger, teorier og synsvinkler. Kursisterne skal inddrages i valg af problemstillinger og arbejdsformer.

Undervisningen tager hovedsageligt afsæt i konkrete og virkelighedsnære problemstillinger. Der skal lægges afgørende vægt på den enkelte kursists muligheder for på et fagligt grundlag at fremføre egne synspunkter, argumenter og vurderinger. I de særfaglige perioder vil hovedvægten ligge på arbejdet med grundlæggende viden, begreber og metoder, som efterfølgende kvalificerer de flerfaglige aktiviteter.

I historie skal følgende aspekter være repræsenteret: Brug og misbrug af historien, den lille og store historie, myte og realitet i historien.

Undervisningen skal tilrettelægges således, at der sker en faglig progression i:

- a) valg af problemstillinger (fra enkle til komplekse)
- b) metodiske krav (kravene til brug af forskellige materialetyper til at dokumentere faglige sammenhænge)
- c) kravene til anvendelse af faglige begreber og
- d) kravene til kursisternes evne til præcis og nuanceret skriftlig og mundtlig formidling.

I planlægningen af det samlede 2-årige forløb skal tages hensyn til, at religion og samfundsfag kan vælges som valgfag (B-niveau) på uddannelsens 2. år og dermed afvikles parallelt med forløbet i kultur- og samfundsfaggruppen.

Uddannelsestiden i de enkelte fag planlægges fleksibelt, således at der i perioder gives mulighed for koncentrerede forløb i de enkelte fag.

3.2 Arbejdsformer

I undervisningen skal der anvendes afvekslende og kursistaktiverende arbejdsformer, således at kursisterne får gode muligheder for at dokumentere, formidle og diskutere faglige sammenhænge og synspunkter. Udadvendte aktiviteter, herunder mindre empiriske undersøgelser, skal integreres i undervisningen.

Projektarbejde er omdrejningspunktet for det flerfaglige samarbejde, hvor faglige problemstillinger skal behandles med brug af metoder fra fagene.

I forbindelse med arbejdet med projekter skal der være en grundig faglig og metodisk vejledning.

Det skriftlige arbejde skal tilrettelægges så kursisterne prøver forskellige skriftlige arbejdsformer til støtte for den faglige indlæring og formidling, herunder udarbejdelse af synopser på baggrund af et større materiale.

3.3 It

Informationsteknologi anvendes til:

- informationssøgning
- træning af kildekritik
- bearbejdning og formidling
- vidensdeling.

3.4 Samspil med andre fag

Undervisningen kan lægge op til samspil med fag uden for faggruppen med det formål yderligere at uddybe og perspektivere kernestof og anvendelsesaspekter i de tre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Gennem individuel faglig vejledning, brug af test og tilbagemeldinger på skriftligt arbejde skal kursisten undervejs i det samlede forløb bibringes en klar opfattelse af niveauet for og udviklingen i det faglige standpunkt, herunder svage og stærke sider. Endvidere skal der mindst en gang i hvert semester ske en evaluering af kursistens arbejdsindsats, aktive deltagelse i og ansvarlighed for undervisningen. I forbindelse hermed skal undervisning og fagsamarbejde evalueres.

4.2 Prøveform

Institutionen vælger for det enkelte hold en af følgende to prøveformer:

Prøveform A:

Der afholdes en mundtlig prøve i faggruppen på grundlag af et kendt tema med ukendt bilagsmateriale af et omfang på 10-15 normalsider.

Bilagsmaterialerne fremsendes til censor senest 5 hverdage før 1. prøvedag og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse. Bilagsmaterialet skal i videst muligt omfang indeholde forskelligartede materialetyper. Et prøvemateriale må højst anvendes ved tre eksamensenheder den samme dag og ikke ved følgende prøvedage på samme hold. Eksaminanderne kan vælge at forberede sig til prøven i grupper. En eksamensenhed er en sådan gruppe eller en eksaminand, der forbereder sig individuelt.

Der gives mindst 24 timers forberedelsestid til udarbejdelse af synopsis. På baggrund af det udleverede bilagsmateriale og materiale fundet i forberedelsestiden skal eksaminanden opstille, analysere og diskutere en eller flere flerfaglige problemstillinger.

Eksaminationen foregår enkeltvis med en eksaminationstid på 45 minutter pr. eksaminand. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af synopsis suppleret med uddybende spørgsmål af eksaminator.

Prøveform B:

Der afholdes en mundtlig prøve i faggruppen på grundlag af et kendt tema med ukendt bilagsmateriale af et omfang på 8-12 normalsider.

Bilagsmaterialet vælges af eksaminator og fremsendes til censor senest 5 hverdage før 1. prøvedag og godkendes af denne forud for prøvens afholdelse. Bilagsmaterialet skal i videst muligt omfang indeholde forskelligartede materialetyper.

Hvert bilagssæt må højst anvendes af 3 eksamensenheder samme dag og ikke ved følgende prøvedage på samme hold.

Eksaminanderne kan vælge at forberede sig til prøven i grupper. En eksamensenhed er en sådan gruppe eller en eksaminand, der forbereder sig individuelt. Bilagsmaterialet udleveres 3 timer før den første eksaminand i gruppen skal eksamineres.

I forberedelsestiden udarbejder eksaminanderne en synopsis, idet de på baggrund af det udleverede bilagsmateriale skal opstille, analysere og diskutere en eller flere flerfaglige problemstillinger.

Eksaminationen foregår enkeltvis med en eksaminationstid på 45 minutter pr. eksaminand. Eksaminationen tager udgangspunkt i eksaminandens præsentation og fremlæggelse af synopsis suppleret med uddybende spørgsmål af eksaminator.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Der lægges i bedømmelsen vægt på eksaminandens evne til at:

- dokumentere en eller flere faglige problemstillinger
- anlægge forskellige faglige synsvinkler på det udleverede materiale
- karakterisere og analysere materiale, herunder skelne mellem beskrivelse og vurdering

- anvende og kombinere viden fra fagenes kernestof
- anvende og kombinere begreber, teorier og metoder fra faggruppens fag
- indgå i faglig dialog
- perspektivere til relevant kernestof og emneområder fra undervisningsbeskrivelsen
- formulere sig selvstændigt og kritisk om faglige problemstillinger
- fremstille et sagsforhold på en klar og overskuelig måde
- disponere og strukturere eksaminationstiden.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

Matematik C**1. Identitet og formål****1.1 Identitet**

Matematik bygger på abstraktion og logisk tænkning og omfatter en lang række metoder til modellering og problembehandling. Matematik er uundværlig i mange erhverv, i naturvidenskab og teknologi, i medicin og økologi, i økonomi og samfundsvidenskab, og som grundlag for politisk beslutningstagning. Matematik er samtidig væsentlig i dagligdagen. Den udbredte anvendelse af matematik bunder i fagets abstrakte natur og afspejler den erfaring, at mange vidt forskellige fænomener opfører sig ensartet. Når hypoteser og teorier formuleres i matematikkens sprog, vindes der ofte herved ny indsigt. Matematik har ledsaget kulturens udvikling fra de tidligste civilisationer og menneskenes første overvejelser om tal og form. Videnskabsfaget matematik har udviklet sig i en stadig vekselvirkning mellem anvendelser og opbygning af teori.

1.2 Formål

Formålet med undervisningen i matematik er, at kursisterne bliver i stand til at forstå, anvende og kommunikere om matematik i sammenhænge, der vedrører dagligliv, samfundsliv og naturforhold, og at de opnår tilstrækkelige kompetencer til at kunne gennemføre en uddannelse, hvori matematik indgår på et grundlæggende niveau. Desuden skal de kende til vigtige sider af matematikkens vekselvirkning med kultur, videnskab og teknologi.

2. Fagligt indhold og faglige mål**2.1 Faglige mål**

Kursisterne skal kunne:

- a) håndtere simple formler og ligninger, herunder kunne oversætte fra symbolholdigt sprog til naturligt sprog og omvendt
- b) give en statistisk behandling af et talmateriale og kunne formidle konklusioner i et klart sprog
- c) håndtere simple modeller til beskrivelse af sammenhænge mellem variable og kunne diskutere rækkevidde af sådanne modeller
- d) anvende simple geometriske modeller og løse simple geometriske problemer
- e) gennemføre simple matematiske ræsonnementer
- f) opsøge information og formidle viden om matematikanvendelser inden for dagligliv og samfundsliv
- g) anvende it-værktøjer til løsning af givne matematiske problemer.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) regningsarternes hierarki, ligningsløsning med grafiske metoder og simpel algebraisk manipulation, procent- og rentesregning, absolut og relativ ændring
- b) formeludtryk til beskrivelse af ligefrem og omvendt proportionalitet, lineære sammenhænge, eksponentielle sammenhænge og potenssammenhænge mellem variable

- c) xy-plot af datamateriale og karakteristiske egenskaber ved lineære sammenhænge, eksponentielle sammenhænge og potenssammenhænge
- d) deskriptiv statistik med grafisk præsentation og bestemmelse af simple empiriske statistiske deskriptorer
- e) forholdsregninger i ensvinklede trekanter og trigonometriske beregninger i retvinklede trekanter.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i faget matematik udfylder ca. 1/3 af uddannelsestiden. Det skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så kursisterne kan leve op til alle de faglige mål.

Derfor vil det supplerende stof bl.a. omfatte:

- a) emner, der perspektiverer arbejdet med procent- og rentesregning og andre økonomiske sammenhænge
- b) ræsonnement og bevisførelse inden for udvalgte emner
- c) indsamling og bearbejdning af data, herunder diskussion af hypoteser og af repræsentativitet af stikprøver.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Undervisningen tilrettelægges med henblik på, at den enkelte kursist når de faglige mål. Kursisternes selvstændige håndtering af matematiske problemstillinger og opgaver skal stå i centrum for undervisningen.

Kursisternes matematiske forståelse skal udvikles gennem eksperimenterende tilgang til problemstillinger og opgaver samt gennem arbejde med mundtlig formidling.

Der lægges i undervisningen stor vægt på matematikkens anvendelser, og kursisterne skal se, hvordan de samme matematiske metoder kan anvendes på vidt forskellige fænomener.

Undervisningen tilrettelægges med progression i arbejdsmetoder og fagligt indhold, samtidig med at grundlæggende færdigheder og paratviden fastholdes ved regelmæssigt at blive taget op igen.

3.2 Arbejdsformer

En betydelig del af undervisningen inden for kernestoffet og det supplerende stof tilrettelægges som projekt- eller emneforløb. For hvert større forløb formuleres faglige mål, og der tages stilling til arbejdsprocessen, herunder en eventuel undervisningsdifferentiering. I forbindelse med hvert større projekt- eller emneforløb skal kursisterne udarbejde et skriftligt produkt, som kan dokumentere de faglige resultater.

En del af undervisningen tilrettelægges som gruppearbejde med henblik på, at kursisterne udvikler deres matematiske begreber gennem deres indbyrdes faglige diskussion.

I undervisningen lægges der betydelig vægt på opgaveløsning som en afgørende støtte for tilegnelsen af begreber, metoder og kompetencer. Løsning af opgaver foregår både i timerne og som hjemmearbejde. En række af projekt- og emneforløbene afrundes med, at kursisterne udarbejder en rapport.

3.3 It

Undervisningen tilrettelægges, så lommeregner/it indgår som væsentlige hjælpemidler i kursisternes arbejde med begrebstilegnelse og problemløsning. I tilrettelæggelsen indgår træning i at anvende lommeregner og it til at udføre beregninger, til håndtering af statistisk datamateriale og til at skaffe sig overblik over grafer. Endvidere udnyttes it i den eksperimentelle tilgang til emner og problemløsning.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, lægges der op til, at faget indgår i samspil med andre fag med det formål at tilrettelægge faglige forløb, som indeholder anvendelser af matematik inden for andre fagområder, som kursisterne har kendskab til.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

Både undervisningen og kursisternes faglige udbytte heraf evalueres løbende, bl.a. gennem fremadrettede evalueringssamtaler.

For hvert større projekt- eller emneforløb skal det tydeligt fremgå, hvorledes kursisternes udbytte af forløbet evalueres.

Efter hvert større projekt- eller emneforløb gennemfører lærer og kursister en evaluering af undervisningen, arbejdsformer og fremskridt på vej mod opfyldelsen af de faglige mål.

Kursisterne afleverer jævnligt skriftlige opgaver og rapporter. Besvarelsenerne rettes og kommenteres af læreren.

4.2 Prøveformer

Der afholdes en skriftlig og en mundtlig prøve.

Den skriftlige prøve

Til den skriftlige prøve gives der tre timer. Det centralt stillede skriftlige eksamenssæt består af opgaver stillet inden for kernestoffet og skal evaluere de tilsvarende faglige mål. Under prøven må eksaminanden benytte alle hjælpemidler, bortset fra kommunikation med omverdenen.

Den mundtlige prøve

Kurset vælger for hver klasse en af nedenstående tre prøveformer.

Prøveform a) En mundtlig prøve på grundlag af et overordnet spørgsmål med konkrete delspørgsmål. Spørgsmålene til prøven er offentliggjort i god tid inden prøven og er udformet således, at de tilsammen gør det muligt at evaluere de faglige mål, der er beskrevet i pkt. 2.1. Spørgsmålene og en fortegnelse over undervisningsforløb sendes til censor, og censor godkender spørgsmålene forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 24 minutters forberedelsestid. Prøven er todelte.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation af sit svar på det udtrukne spørgsmål suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator.

Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i det overordnede spørgsmål.

Prøveform b) En mundtlig prøve på grundlag af rapporter udarbejdet i tilknytning til undervisningen. Den enkelte eksaminands rapporter skal som helhed dække de faglige mål, der er beskrevet i pkt. 2.1. Eksamensspørgsmålene udformes med en overskrift og konkrete delspørgsmål i relation til rapporterne. Spørgsmålene og en fortegnelse over rapporter og undervisningsforløb sendes til censor. Censor godkender spørgsmålene forud for prøvens afholdelse, og at rapporterne dækker de faglige mål.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 24 minutters forberedelsestid. Prøven er todelte.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation af den udtrukne rapport og dennes faglige delmål suppleret med uddybende spørgsmål fra eksaminator.

Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand og eksaminator med udgangspunkt i rapportens genstandsfelt.

Prøveform c) En mundtlig prøve med inddragelse af gennemførte projektførøb. Spørgsmålene til den mundtlige prøve skal offentliggøres i god tid inden prøven og skal tilsammen dække de faglige mål og det faglige indhold. En betydelig del af eksamensspørgsmålene skal være udformet således, at det er muligt at inddrage gennemførte emne- og projektførøb med tilhørende elevrapporter. Spørgsmålene og en fortegnelse over rapporter og undervisningsførøb sendes til censor, og censor godkender spørgsmålene forud for prøvens afholdelse.

Det enkelte spørgsmål skal udformes med en overskrift, der angiver det overordnede emne for eksaminationen og med konkrete delspørgsmål.

Eksaminationstiden er 24 minutter pr. eksaminand. Der gives 24 minutters forberedelsestid.

Prøven er todelt.

Første del af prøven består af eksaminandens præsentation af sit svar på det udtrukne spørgsmål suppleret med uddybende spørgsmål.

Anden del former sig som en samtale mellem eksaminand, eksaminator og censor med udgangspunkt i det overordnede emne.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en helhedsvurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Der lægges vægt på, om eksaminanden:

- 1) har grundlæggende matematiske færdigheder, herunder:
 - har kendskab til matematisk symbolsprog og matematiske begreber
 - har kendskab til matematiske metoder og kan anvende disse korrekt
 - færdighed i at bruge it-værktøjer hensigtsmæssigt
- 2) har overblik over og kan anvende matematik på foreliggende problemer, herunder:
 - kan vælge hensigtsmæssige metoder til løsning af forelagte problemer
 - kan præsentere et matematisk emne eller en fremgangsmåde ved løsning af et matematisk problem på en klar og overskuelig måde
 - kan redegøre for simple matematiske ræsonnementer
 - har kendskab til matematikanvendelse inden for et andet fagområde
 - kan reflektere over og diskutere rækkevidde af foreliggende matematiske modeller.

I både den skriftlige og den mundtlige prøve gives der én karakter ud fra en helhedsvurdering. Når prøveform b) vælges, tages alene hensyn til den mundtlige præstation.

2-årigt hf juni 2008

Mediefag C

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Mediefagets genstandsfelt er levende billeder (film og tv) i en æstetisk, kulturel og kommunikativ sammenhæng. Faget forener en teoretisk-analytisk og en praktisk-produktionsmæssig tilgang til levende billeder.

Faget giver kursisterne de nødvendige redskaber til at analysere levende billeder. Dette er af afgørende betydning for deres muligheder for at opleve og vurdere de informationer og påvirkninger, de møder som brugere af medierne. Faget giver endvidere kursisterne indsigt i film og tv's udtryksformer i forbindelse med praktisk produktion, så de bliver aktive, kreative og reflekterende mediebrugere.

1.2 Formål

Undervisningen udvikler kursisternes evne til at analysere, perspektivere og vurdere danske og internationale medieproduktioner inden for fiktion og fakta og blandinger mellem disse former. Samtidig udvikler undervisningen kursisternes evne til at udtrykke sig selvstændigt og nuanceret i levende billeder, således at de bliver aktive, kreative og reflekterende brugere af film og tv.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Teori og analyse

Kursisterne skal kunne:

- a) anvende filmsprogets terminologi i forbindelse med analyse af film og tv-produktioner
- b) redegøre for grundlæggende dramaturgiske principper og fortælleforhold
- c) karakterisere grundlæggende træk ved fakta og fiktion
- d) identificere centrale genrer og programtyper
- e) foretage en perspektivering af film og tv-produktioner

Praksis

Kursisterne skal kunne:

- a) betjene optage- og redigeringsudstyr
- b) planlægge og gennemføre en medieproduktion i grupper
- c) bestemme faserne i arbejdet med en medieproduktion
- d) anvende filmsprogets terminologi i forbindelse med en medieproduktions fase
- e) tilpasse udtryksform til indhold og målgruppe
- f) udarbejde synopsis og storyboard
- g) anvende dramaturgiske grundprincipper
- h) forholde sig analytisk til produktionsprocessen og deres egen produktion

2.2 Kernestof

Kernestoffet er:

- a) filmsprogets terminologi
- b) grundlæggende dramaturgiske principper og fortælleforhold
- c) grundlæggende træk ved fakta- og fiktionsprogrammer
- d) centrale genrer og programtyper
- e) produktionstilrettelæggelse, herunder synopsis og storyboard
- f) optageprincipper og optageteknik
- g) redigeringsprincipper og redigeringsteknik

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Det supplerende stof i mediefaget skal perspektivere og uddybe kernestoffet og i det hele taget udvide den faglige horisont, så kursisterne lever op til de faglige mål. Historiske, kulturelle, samfundsmæssige og genremæssige perspektiver skal inddrages i undervisningen.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Det er et afgørende didaktisk princip i mediefaget at integrere den teoretisk-analytiske undervisning i den praktisk-produktionsmæssige og omvendt. Der lægges vægt på, at fagets discipliner opleves som en helhed: I forbindelse med den teoretisk-analytiske undervisning indarbejdes fagets terminologi og øvrige begrebsapparat, der tages i anvendelse i produktionsprocessen, og i forbindelse med produktionsprocessen gøres en række praktiske erfaringer, som kan overføres til analysearbejdet.

Det ligger i fagets didaktik, at der vil være en vekselvirkning mellem induktiv og deduktiv læring, således at undervisningen organiseres som en ligelig fordeling mellem det teoretisk-analytiske arbejde og det praktisk-produktionsmæssige.

3.2 Arbejdsformer

For at udvikle analytiske, kreative, kommunikative og sociale kompetencer hos kursisterne, anvendes forskellige undervisningsformer fra projektarbejde i grupper til klasseundervisning.

Det teoretisk-analytiske arbejde baseres på visning af film og tv-produktioner. I starten arbejdes der under lærerens instruktion og vejledning med korte citater og shot-to-shot-analyse for at gøre kursisterne fortrolige med fagets terminologi og arbejdsmetoder. Der arbejdes herefter med næranalyse af udvalgte scener/sekvenser, hvor kursisterne stadig mere aktivt deltager i analysearbejdet. Senere behandles hele værker under anvendelse af mere komplekse analysemetoder og arbejdsformer, der vægter kursisternes selvstændige bidrag.

Det praktiske arbejde udføres som gruppe- og projektarbejde og indledes med enkle, korte øvelser i produktion under lærerens instruktion og vejledning. Der arbejdes herefter med lidt længere øvelser, hvor kursisterne gradvist gøres ansvarlige for større dele af processen. Efterhånden fremstilles selvstændige produktioner, hvor læreren fungerer som supervisor og konsulent.

3.3 It

It har en central placering i faget, både i forbindelse med den teoretiske og den praktiske dimension.

I det teoretisk-analytiske arbejde anvendes it til informationssøgning, præsentation og formidling af fagligt stof. I produktionsforløbet benyttes it til tekstbehandling og informationssøgning i præproduktionen og til digital redigering i postproduktionen.

3.4 Samspil med andre fag

Hvor det er muligt, lægges der op til, at faget indgår i samspil med andre fag og faggrupper. Dette styrker kursisternes opfattelse af mediefaget som et mangefacetteret fag, der involverer historiske, kulturelle, samfundsmæssige og æstetiske perspektiver.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål er grundlaget for den løbende evaluering af kursisternes standpunkt og undervisningen. De teoretisk-analytiske forløb samt undervisnings- og arbejdsformer evalueres ved hjælp af spørgeskemaer, test og/eller samtaler tilpasset det enkelte forløb; herigennem bidrager den løbende evaluering til, at kursisten bringes til at reflektere over sin faglige udvikling.

Alle praktiske produktionsforløb afsluttes med en fælles visning af produktionerne for hele holdet/klassen. Herefter foretages en evaluering af produktionerne, således at de enkelte grupper og læreren i fællesskab deltager i evalueringen af samtlige produktioner. Desuden evaluerer hver gruppe sit eget produktionsforløb i samspil med læreren.

Ved tværfaglige forløb indgår valg af evalueringsmetoder i den fælles tilrettelæggelse.

4.2 Prøveform

Der afholdes en mundtlig prøve i faget, og grundlaget for eksaminationen er undervisningsbeskrivelsen for holdet eller den enkelte eksaminand.

Forberedelsestiden er 30 minutter. Eksaminationstiden er 30 minutter.

Grundlaget for første del af eksaminationen er et ikke-gennemgået citat fra en film eller et tv-program. Citatet må højst være på 5 minutter og skal have tilknytning til film- og tv-forløb, der har været arbejdet med i den teoretisk-analytiske del af undervisningen. Citatet skal ledsages af et ark indeholdende de nødvendige credits samt evt. vejledende spørgsmål. Eksaminanden prøves i sin evne til at fremdrage væsentlige aspekter i citatet.

Grundlaget for anden del af eksaminationen er eksaminandens seneste medieproduktion. I denne del af eksaminationen prøves eksaminanden i sin evne til at redegøre for centrale elementer i produktionen.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved bedømmelsen af eksaminandens gennemgang af citatet lægges der vægt på:

- analysen af de filmsproglige virkemidlers anvendelse
- redegørelsen for elementære dramaturgiske og genremæssige forhold
- perspektiveringen af citatet til gennemgået stof.

Ved bedømmelsen af medieproduktionen lægges der vægt på:

- udformningen af billed- og lydside
- overensstemmelsen mellem formål, indhold, udformning og målgruppe.

Ved bedømmelsen af eksaminandens redegørelse for produktionen lægges der vægt på:

- evnen til at begrunde valget af filmsproglige virkemidler
- evnen til at forholde sig analytisk reflekteret til egen produktion.

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af produktionen og eksaminandens præstation i prøvens to dele.

2-årigt hf juni 2008

Musik C

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Musikfaget forener en teoretisk-videnskabelig, en kunstnerisk og en performativ tilgang til musik som en global og multikulturel, almenmenneskelig udtryksform. Musikfaget integrerer elementer fra det humanistiske, det naturvidenskabelige og det samfundsvidenskabelige område.

Igennem den skabende proces og musikalske udfoldelse spiller musikfaget en væsentlig rolle for uddannelsesmiljøet.

1.2 Formål

Undervisningen skal udfordre og udvikle kursisternes musikalske univers og give dem faglige redskaber til at udtrykke sig om og i musik samt styrke deres forudsætninger for at beskæftige sig med musik som lyttere og som udøvende.

Gennem beskæftigelse med musik og musikrelaterede forhold og ved at arbejde med musikalske parametre, musyklære, hørelære og musikteori i praksis, skal undervisningen bibringe kursisterne musikalsk kunnen og bevidsthed. Undervisningen inddrager historiske, samfundsmæssige og kulturelle perspektiver og giver dermed kursisterne øget omverdensforståelse.

Musikudøvelse udvikler kursisternes samarbejdsevne og giver dem mulighed for at opleve musikalsk fællesskab.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Musikkundskab (-teori og -historie)

Kursisterne skal kunne:

- a) identificere musikalske parametre i forskellige stilarter og genrer i vestlig kunst- og populærmusik
- b) demonstrere forståelse af musik i en historisk, samfundsmæssig og kulturel sammenhæng med anvendelse af grundlæggende begreber og metoder fra musyklære, hørelære og musikteori
- c) anvende fagets terminologi i en diskussion af musik fra hjemlige og fremmede kulturer
- d) orientere sig i en enkel, grafisk gengivelse af klingende musik
- e) opsøge og anvende fagrelevant kildemateriale fra trykte og virtuelle medier.

Musikudøvelse (sang og sammenspil)

Kursisterne skal kunne:

- a) synge og spille en- og flerstemmige sange og satser inden for et dansk og internationalt repertoire
- b) samarbejde om indstudering og fremførelse af et musikalsk arrangement for et publikum
- c) spille enkle figurer på et akkord-, et rytme- og et basinstrument
- d) anvende elementær hørelære i forbindelse med sang og spil.

2.2 Kernestof

Kernestoffet er følgende:

I musikkundskab (-teori og -historie)

- a) vestlig kunst-, populær- og folkemusik og denne musiks forankring i musikhistorie og -kultur gennem tiderne
- b) ikke-vestlig musik
- c) dansk musik
- d) musikalske parametre, musyklære og hørelære med henblik på musikalsk opmærksomhed, oplevelse og analyse
- e) et særligt studeret musikemne
- f) enkle, korte tekster med relation til den udvalgte musik.

I musikudøvelse (sang og sammenspil)

- a) musikudøvelse med brug af krop, stemme og instrumenter
- b) et varieret udvalg af enstemmige sange fra ind- og udland
- c) et varieret udvalg af flerstemmige vokal- og/eller instrumentalsatser fra ind- og udland
- d) grundlæggende stemmedannelse og basal teknik på rytme-, bas- og akkordinstrumenter
- e) indstudering og fremførelse af et musikstykke.

2.3 Supplerende stof

Kursisterne vil ikke kunne opfylde de faglige mål alene ved hjælp af kernestoffet. Ud over det musikalske kernestof skal kursisterne beskæftige sig med aspekter af bl.a. musikkens historiske og aktuelle, kulturelle og sociale samt formidlings- og mediemæssige forhold.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der lægges vægt på, at kursisterne præsenteres for fagets discipliner som en helhed, således at de oplever en sammenhæng og vekselvirkning mellem det udøvende og det kundskabsmæssige. Både i forbindelse med musikudøvelse og musikkundskab skal det sungne og spillede og det hørte gøres til genstand for samtale, analyse og diskussion. I denne kombineret praktiske og teoretiske læreproces kvalificeres musikoplevelsen gennem beskæftigelsen med fagets terminologi og metoder.

Musikundervisningen beskæftiger sig med følgende niveauer i læreprocessen: perception (lytning, oplevelse), reproduktion (udførelse af eksisterende kompositioner), imitation (eftergørelse), produktion (komposition, improvisation), interpretation (fortolkning) og refleksion (perspektivering), som udgør en taksonomisk læringsproces, hvori både induktive og deduktive principper indgår.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres, så fagets praktiske, instrumentale/vokale og teoretiske metoder og færdigheder præsenteres og indarbejdes ved lytning og udførelse. Arbejdsformerne veksler mellem klasseundervisning, studieværksted, gruppearbejde, projektorganiseret arbejde, fremlæggelser og opførelser i klassen eller for et større publikum.

Med anvendelse af fagets metoder og teorier arbejdes der i musikkundskab med analyser, oplæg og diskussioner i forhold til vestlig kunst- og populærmusik igennem tiderne samt ikke-vestlig musik. Denne beskæftigelse danner baggrund for, at kursister og lærer i samarbejde skal arbejde fokuseret med mindst ét musikemne, som udgør eksamensgrundlaget.

I musikudøvelse arbejdes der fra den instruktive, imiterende, lærerstyrede undervisning imod musikalsk selvstændiggørelse og samarbejde. Det tilstræbes, at der i den enkelte musiktime veksles mellem praktisk og teoretisk arbejde og mellem forskellige arbejdsformer.

Som led i undervisningen arbejdes der i musikudøvelse frem mod en koncertbegivenhed på kurset. Den efterfølgende refleksion danner grundlag for fortsat musikalsk udvikling.

Musikundervisningen skal etablere kontakt til det øvrige musikliv.

3.3 It

Til understøttelse af den faglige indlæring i musikkundskab (musikhistorie, musikteori, musiklære, høre-lære) og musikudøvelse anvendes it.

3.4 Samspil med andre fag

Faget giver sammenhæng i kursistens omverdensforståelse og er, hvor det er muligt, med til at skabe forbindelse mellem kursets øvrige fag, idet musik skal forstås i sammenhæng med sine historiske, samfundsmæssige, kulturelle, psykologiske, filosofiske og teknologiske forudsætninger.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

For at sikre, at kursisterne opnår de beskrevne faglige mål for undervisningen i musikkundskab, gør læreren brug af mindre test undervejs.

Musikfagets udøvende side indebærer en løbende vurdering og forbedring af den musikalske præstation, og evaluering er således en naturlig og nødvendig del af processen. Denne evaluering tager højde for fagets kunstneriske elementer.

4.2 Prøveform

Der afholdes en prøve i *musikkundskab og musikudøvelse*.

Musikkundskab (-teori og -historie)

Prøven tager primært udgangspunkt i kendt stof fra det valgte musikemne i undervisningen og sekundært i ukendt parallelstof. Prøvematerialet består af en indspilning af et eller flere stykker musik af sammenlagt højst 10 minutters varighed, en grafisk gengivelse af den klingende musik og evt. øvrigt materiale.

Prøvematerialet modtages af censor senest 5 hverdage før prøvens afholdelse og godkendes af censor forud for prøvens afholdelse.

Eksaminationstiden er 20 minutter pr. eksaminand. Der gives 40 minutters forberedelsestid.

Forberedelseslokalet skal være forsynet med afspilningsanlæg og et tangentinstrument. Eksaminanden kan medbringe instrument efter eget valg.

Musikudøvelse (sang og sammenspil)

I musikudøvelse opføres et indstuderet nummer i grupper på mindst to eksaminander. Den enkelte eksaminand optræder kun én gang. Eksaminationstiden er 5 minutter pr. eksaminand.

I tiden mellem sidste undervisningstime og eksamen mødes læreren med kursisterne 2-3 gange for at vedligeholde de musikalske færdigheder med henblik på gruppefremførelse.

Selvstuderende prøves i musikkundskab i et særligt studeret musikemne, hvis indhold godkendes af faglæreren.

Selvstuderende deltager ikke i gruppesammenspil, men bedømmes i musikudøvelse i en solosang udvalgt af censor fra et bredt og varieret repertoire af enstemmige sange, sammensat af kursisten og godkendt af læreren.

Ved prøve i sygeeksamensterminen eksamineres i musikkundskab samt et solonummer valgt af eksaminanden, idet gruppesammenspil bortfalder.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, der er angivet i pkt. 2.1. Der lægges vægt på følgende:

I musikkundskab (-teori og -historie)

- elementært kendskab til musikalske parametre, musiklære og hørelære og evne til at bruge dette i analyse af musik
- elementært kendskab til musikkens historiske, samfundsmæssige og kulturelle sammenhæng

I musikudøvelse (sang og sammenspil)

- lydhørhed og musikalitet, dvs. fornemmelse for egen funktion i gruppen i balance med gruppens øvrige medlemmer
- vokale og/eller instrumentale færdigheder

Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.

2-årigt hf juni 2008

Naturvidenskabelig faggruppe

1. Identitet og formål

1.1 Identitet

Faggruppen består af fagene biologi, geografi og kemi.

Faggruppen benytter sig af naturvidenskabelige metoder, hvor viden og begrebsforståelse udvikles gennem vekselvirkning mellem på den ene side observationer og eksperimenter og på den anden side teorier og modeller. Dette danner udgangspunkt for erkendelse og forståelse af fænomener i naturen og for forståelse af samspillet mellem mennesket og dets omgivelser.

Faggruppen har en anvendelsesorienteret dimension og inddrager biologisk, geografisk og kemisk viden til at skabe en sammenhængende indsigt i problemstillinger med naturvidenskabeligt indhold.

Faggruppen giver faglig baggrund for stillingtagen i forbindelse med aktuelle samfundsmæssige problemer med naturvidenskabeligt indhold.

1.2 Formål

Den naturvidenskabelige faggruppe bidrager til hf-uddannelsens overordnede målsætning ved, at kursisterne opnår indsigt i naturvidenskabelige metoder og fagområder.

Gennem arbejdet med naturvidenskabelige redskaber og metoder skal kursisterne videreudvikle såvel almene som studieforberedende kompetencer. De skal herunder have erfaring med, hvordan man systematisk indsamler, behandler og formidler naturvidenskabelig information, og de skal udvikle evne til at forholde sig kritisk og konstruktivt til anvendelse af naturvidenskab.

Undervisningen giver kursisterne viden i biologi, geografi og kemi gennem arbejde med kernestoffet og gennem uddybning og perspektivering af dette. Gennem arbejdet med tværfaglige emner skal kursisterne blive i stand til at se helheder og sammenhænge mellem fagene og få forståelse for relationerne mellem naturvidenskab, teknologi og samfund. Kursisterne får herved baggrund for en nuanceret og kompleks omverdensforståelse, således at de kan forstå betydningen af bæredygtig udvikling som princip og kan deltage i den demokratiske debat på baggrund af opnåede naturvidenskabelige kompetencer.

2. Faglige mål og fagligt indhold

2.1 Faglige mål

Kursisterne skal kunne:

- a) anvende naturvidenskabeligt fagsprog, herunder symbolsprog
- b) relatere observationer, modelfremstillinger og symbolfremstillinger til hinanden
- c) skelne mellem en teoretisk model og den observerede virkelighed og forstå enkle sammenhænge mellem teori og praksis
- d) udføre eksperimentelt arbejde under hensyntagen til almindelig laboratoriesikkerhed og omgås kemikalier på forsvarlig måde i hverdagen
- e) foretage systematiske observationer og dataindsamling under feltarbejde og i laboratoriet
- f) opstille enkle hypoteser og forklare betydningen af kontrolforsøg
- g) opsamle data og bearbejde resultater fra kvalitative og kvantitative eksperimenter og undersøgelser
- h) identificere og diskutere fejlkilder ved vurdering af resultater fra eksperimentelt arbejde

- i) udtrykke sig med faglig præcision om naturvidenskabelige emner såvel mundtligt som skriftligt
- j) indhente og vurdere naturvidenskabelig information fra forskellige kilder
- k) analysere figurer og data og sætte dem i relation til relevante forklaringsmodeller
- l) analysere fællesfaglige problemstillinger og opstille enkle problemformuleringer ud fra en naturvidenskabelig tilgang
- m) identificere og forholde sig til naturvidenskabelige problemstillinger fra hverdagen og fra den aktuelle debat
- n) sætte lokale natur- og samfundsmæssige forhold ind i en regional eller global sammenhæng og forstå globale processers lokale konsekvenser.

2.2 Fagligt indhold

Undervisningen tager udgangspunkt i fællesfaglige problemstillinger. Den omfatter såvel fagenes kerne-stof som supplerende stof, der perspektiverer og uddyber kernestoffet.

Der arbejdes med fællesfaglige emner inden for eller på tværs af følgende områder:

- a) naturvidenskab i hverdagen
- b) sundhed
- c) levevilkår
- d) miljø
- e) ressourceudnyttelse, produktion og teknologi
- f) stoffer, materialer og produkter.

Andre områder, herunder naturvidenskabernes historie og udvikling, kan inddrages.

Biologi

Kernestoffet er:

- a) udvalgte organiske stoffer og deres biologiske betydning herunder DNA's opbygning og funktion
- b) cellers struktur og funktion samt udvalgte cellulære processer
- c) almene genetiske begreber og sammenhænge herunder samspillet mellem arv og miljø
- d) den biologiske baggrund for anvendt bioteknologi
- e) udvalgte organsystemers opbygning og funktion set i sundhedsmæssig sammenhæng
- f) udvalgte økologiske processer og deres betydning.

Geografi

Kernestoffet er udvalgte geofaglige områder inden for:

- a) vejrforhold og klima
- b) energistrømme og kredsløb i naturen
- c) naturbetingede ressourcer, produktion og teknologi
- d) befolknings- og erhvervsforhold.

Kemi

Kernestoffet er:

Stoffers opbygning

- grundstoffernes periodiske system
- udvalgte organiske og uorganiske stoffers opbygning, navngivning, tilstandsform og blandbarhed.

Kemiske reaktioner

- simple redoxreaktioner, herunder forbrændingsreaktioner
- syre-base-reaktioner og pH-begrebet.

Kemiske beregninger

- mængdeberegninger i relation til reaktionsskemaer under anvendelse af masse, molar masse, stofmængde, volumen og stofmængdekonzentration.

3. Tilrettelæggelse

3.1 Didaktiske principper

Der lægges i undervisningen vægt på, at de faglige mål nås som et resultat af det fællesfaglige arbejde. Tilrettelæggelsen af den særfaglige undervisning og valg af redskaber og metoder sker med henblik på behandlingen af de fællesfaglige problemstillinger.

Der lægges i undervisningen vægt på, at det praktiske arbejde, som er knyttet til feltarbejde og andet eksperimentelt arbejde, knyttes til det teoretiske stof med henblik på størst mulig integration.

Undervisningen tilrettelægges, således at kursisternes nysgerrighed, aktivitet og kreativitet stimuleres, bl.a. ved at de anvendelsesorienterede aspekter har høj prioritet.

3.2 Arbejdsformer

Undervisningen organiseres med henblik på at arbejde med fællesfaglige emner eller projekter.

Emne- og projektarbejde veksler med kursusperioder, hvor særfaglig grundviden indarbejdes. I emne- og projektperioder arbejdes der fællesfagligt, men ikke nødvendigvis med elementer fra alle tre fag i alle emner og projekter.

Der tilstræbes en ligelig fordeling af det tidsmæssige forbrug på de tre fag.

Emne- og projektperioderne tilrettelægges med variation og progression fra tværfaglig parallellæsning til projekter med udgangspunkt i en problemformulering, som er helt eller delvist udarbejdet af kursisterne. I løbet af året skal der således være en progression såvel i arbejdsformer som i faglige krav og i kravene til kursisternes selvstændighed. Anvendelsesaspektet skal være i fokus gennem hele forløbet.

Det eksperimentelle arbejde og feltarbejde udgør en integreret del af undervisningen i alle 3 fag og har et samlet omfang svarende til ca. $\frac{1}{4}$ af uddannelsestiden, herunder skal kursisterne udføre laboratoriarbejde i fagene biologi og kemi i sammenlagt mindst 30 timer.

Det skriftlige arbejde i faggruppen skal:

- styrke tilegnelsen af naturvidenskabelig viden og arbejdsmetoder
- opøve kursisternes evne til at formidle naturvidenskabelig information korrekt og præcist
- opøve kursisternes evne til at redegøre for, analysere og diskutere eksperimentelle data og naturvidenskabelige problemstillinger
- give kursisterne mulighed for at fordybe sig i udvalgte naturvidenskabelige problemstillinger.

Den skriftlige dimension i faggruppen omfatter følgende elementer:

- journaler over feltarbejde og eksperimentelt arbejde
- rapporter udarbejdet på baggrund af journalerne
- opgaver af forskellig art til styrkelse af læreprocessen
- produkter som resultat af projektarbejde.

3.3 It

It inddrages i undervisningen ved anvendelse af fx:

- it-baseret undervisningsmateriale, naturvidenskabeligt materiale og data
- naturvidenskabelige undervisningsprogrammer, dataopsamling, databehandling og dataanalyse
- programmer til modellering, visualisering og simulering.

3.4 Samspil med andre fag

Undervisningen kan lægge op til samspil med fag uden for faggruppen med det formål yderligere at uddybe og perspektivere kernestof og anvendelsesaspekter i de tre fag.

4. Evaluering

4.1 Løbende evaluering

De faglige mål og det faglige indhold er grundlaget for den løbende evaluering.

Den individuelle evaluering tager udgangspunkt i kursistens indsats og faglige niveau i den daglige undervisning og i det skriftlige arbejde. Evalueringen giver baggrund for en vurdering af, om der er behov for ændringer af kursistens arbejdsindsats og arbejdsmetode, herunder samarbejde med andre kursister.

Den kollektive evaluering tager udgangspunkt i undervisningen. Her vurderer lærer og kursister i fællesskab, om der er behov for justeringer og ændringer af arbejdsformer m.m., således at målene for undervisningen opfyldes.

4.2 Prøveform

Der afholdes en individuel, mundtlig prøve på grundlag af en opgave udarbejdet af eksaminatorerne. Opgaverne skal indeholde en overskrift og underspørgsmål samt kendt og/eller ukendt bilagsmateriale, som så vidt muligt omfatter emner/elementer fra alle de tre fag. Bilagsmaterialet kan omfatte tekst, figurer, levende materiale, laboratorieudstyr, modeller m.m. Det eksperimentelle arbejde skal indgå i så mange af opgaverne som muligt og eksaminationen tager udgangspunkt i et af de fællesfaglige emner eller projekter, der er arbejdet med i undervisningen.

Eksaminationstiden er 30 minutter. Forberedelsestiden er 60 minutter.

4.3 Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens præstation lever op til de faglige mål, som er angivet i pkt. 2.1.

Ved bedømmelsen lægges der vægt på, om eksaminanden kan:

- a) udtrykke sig klart, præcist og forståeligt om naturvidenskabelige emner i et korrekt fagligt sprog
- b) analysere figurer og data og sætte dem i relation til relevante forklaringsmodeller
- c) beskrive og strukturere naturvidenskabelige informationer og problemstillinger
- d) forklare enkle sammenhænge mellem teori og praksis
- e) skelne mellem en teoretisk model og den observerede virkelighed
- f) beskrive eksperimenter samt præsentere data og vurdere resultater
- g) forholde sig til naturvidenskabelige problemstillinger fra dagligdagen og i den aktuelle debat
- h) vurdere konsekvenserne af lokale natur- og samfundsmæssige forhold set i en regional eller global sammenhæng.

Der gives én karakter på baggrund af en helhedsvurdering af eksaminandens præstation.